

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat,
ulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Árg. Önycim: Közlöny, Arad.

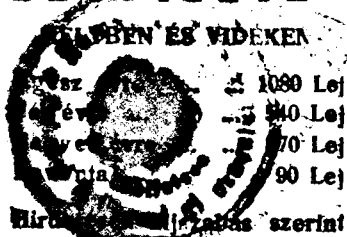
Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Legelőnk naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Jön a stabilizáció!

Komolyan látszó hírek érkeznek Bucurestiből, amelyek szerint a román valuta stabilizálása a közel jövőben megtörténik. A pénzügyvilág érzékeny szelzmográfja valami távoli jel hatása alatt meglendült és az ország gazdasági körei feszülten figyelik a várva-várt eseményeket. Nem első eset, hogy a stabilizációra vonatkozó hírek forgalomba kerültek. Románia gazdasági életének kisértő vágyakozása a stabil bázis után már több ízben projektálta a sóvárogva elképzelt változást.

A hullámzó valután hánytorgó gazdasági élet állandóan az elsüllyedés, felborulás veszedelmével fenyegeti az existenciák százait. A termelő üzemek félgőzzel dolgoznak, vagy teljesen beszüntetik a munkát a szeszélyesen hullámzó valuta miatt. A gyáros sohasem tudja, hogy a nagy termelési költséggel előállított áru, mire a piacra kerül, milyen áron fog elkelní. Természetes tehát, hogy a nagyobb veszteségek elkerülése végett nyakra-főre „leépítenek” és ezáltal teremnek a munkanélküliek veszedelmes légiói. Súlyos következménye ennek az indokoltan óvatos termelésnek az áruhiány is, amely csak fokozza az elviselhetetlen drágaságot. Főlöszleges részletezni, hogy a termelés csökkentésének természetes velejárója az általános elszegényedés, amely Romániában lépten-nyomon megnyilatkozik.

A kereskedők a lej zuhanásától vagy emelkedésétől való állandó félelemben nem képesek reális kalkulációra. A Damokles-kard ott lebeg a fejük felett és úgy érzik, hogy lábuk alatt is inog a talaj. Ilyen körülmények között aztán nem csoda, ha Románia gazdasági helyzete egyre rosszabbodik, a pauperizmus hatalmas méretekben növekszik és az üzleti élet kinosan, haldokolva vergődik. Szilárd valuta nélkül egészséges gazdasági életet el sem lehet képzelni. Az egymást követő kormányok tevékenysége kimerül a pártpolitikai küzdelmekben és érdeklődésüknek, energiájuknak csak morzsái maradnak gazdaságpolitikai célokra. Csak úgy mellékesen és balkézrel nyulnak a nyugtalanul hányódó valutakurzusok közé és ha már nagyon nagy a baj, akkor ígérekkel, a jövő kódébe vesző tervekkel próbálják csillapítani a felzaklatott kedélyeket.

Ez a gazdaság-politika azonban csak ideig-óráig tartható. Az állam léte, a polgárok existenciája, a politikai viszonyok alakulása, általában minden élet csak szilárd bázison nyugvó termelési rend keretein belül lehetséges és amíg az ország valutája stabilizálva nincs, addig kalandorok és spekulánsok hordája uralja a helyzetet. Az ország gazdasági körei tehát érthető izgalommal kísérik minden olyan megmozdulást, amely a stabilizáció felé vezet. Reménykedve figyelünk fel most is a Bucurestiből érkező stabilizálási hírekre, hátha ezuttal végre valóságga válik az ország népének fel-fellángoló reménye.

Ellenjelöltet kapott Buzdugan régens fia.

A nemzeti-parasztpárt teljes erővel résztvesz az időszaki választásokon. Reorganizálják a keresztény ligát. — Rövidesen ratifikálják a már régen aláírt konkordátumot.

VAz Aradi Közlöny Bucuresti tudósítójának távirata). Különösen az utóbbi napok politikai eseményei folytán alakult helyzet következtében előrelátható volt, hogy az időszaki választásokra vonatkozó megegyezések korántsem mehetnek teljesedésbe, úgy, ahogy azokat kitervezték. A jelölések tekintetében ugyanis nem számoltak a nemzeti-parasztpárt végső elhatározására, amely már az első perctől fogva késznek nyilatkozott teljes erővel felvenni a harcot, a végső szó azonban a párt tegnapi választmányi ülésén hangzott el, amikor a nemzeti-parasztpárt azt a határozatot hozta, hogy még Buzdugan Georgenak is állít ellenjelöltet, aminek következtében — mint azt politikai körökben mondják — Buzdugan mandátuma a legnagyobb veszélyben forog. Lehet, hogy a nemzeti-parasztpárt ezt az elhatározását általános választási elve alapján tette, de nincs kizárva az sem, hogy ennél az esetnél közrejátszottak sokkal lényegesebb politikai okok is, amelyek azonban csak később válnak ismertté. Tény azonban, hogy a nemzeti-parasztpártnak ez a döntése új helyzetet teremtett, amelyben most már minden párt aspirál a román mandátumra is és a nemzeti-parasztpárton kívül már a Iorgista San-Giorgiu Ion jelölését is bejelentették. De nem maradt tetlenül a keresztény liga sem, amely politikai alakulat épen a román-i jelöléseket használja fel arra, hogy jövőbeni elhelyezkedése érdekében orientálódjék. A Cuvantul szerint, amennyiben Cuza bizonyos ígéreteket kapna, úgy híveivel eláll a román-i jelöléstől. A keresztény ligának ez a lépése azonban csak külsőleg látszik biztosnak, amint hogy csupán külsőleg tetszik erősnek maga az alakulat is, amelyet a valóságban belülről ismét a szétrobbanás veszélye fenyeget. Legalább is erre enged következtetni a LANC vezetőségének a választmány tagjaihoz intézett bizalmas közlése. A vezetőség szeptember 9-ikére választmányi ülést hív egybe, amelynek legfőbb feladata az lesz, hogy a „közvélemény kívánságának megfelelően” új pártvezetőséget válasszon. Ezzel kapcsolatban egyes lapok Cuza teljes veszedelmével számolnak, amelyek következtében aztán a LANC vezetésében és a romániai antiszemizmusból új éra következne be, de előreláthatólag erős középutas kiegyenlítésben.

Még májusban aláírták a konkordátumot?

De nem csekély meglepetést keltett politikai és egyházi körökben a Cuvantulnak a konkordátum ügyében írott mai cikke, amely szerint a lap Penescu vatikáni ügyvivő tisztségével kapcsolatban azt a szenzációs közlést teszi, hogy teljesen téves az a közhit, mintha a szentszékkal kezdett tárgyalásokat csak a legutóbbi napokban fejezték volna be és a leghatározottabban állítja, hogy Penescunak semmi különösebb oka nem volt arra, hogy Bucurestibe utazzék, méginkább rem, hogy a további tárgyalásokra vonatkozólag utasításokat kérjen, mert — s ezt minden hivatalos cáfolat dacára is fentartja a lap — a Cuvantul értesülése szerint a tény az, hogy a konkordátumot mindkét részről már hónapok-

kal ezelőtt, pontosan május 10-ikén már alá írták. A lapnak ezt az állítását állítólag Lapedatu kultuszminiszter is megerősítette, aki kijelentette, hogy a konkordátum ratifikálása a legközelebbi időben megtörténik.

Riasztó hírek kormányválságról.

Az ellenzéki sajtó ma nagy meglepetéssel vette tudomásul egy jól értesült kormányférfi érdekes kijelentéseit, amelyek az egyik felhivatalos sajtóorgánumban láttak napvilágot s amelyekben arról van szó, hogy a kormányban teljes összetartás, béke és felette imponáló munkakedv uralkodik és szó sincs semmiéle összetűzésről, ha csak azt nem tekintik annak, hogy Bratianu Vintila a pénzügyi és gazdasági, Titulescu pedig a külpolitika vezetésében és irányításában nem ismer el maga felett senkit s ezért a leghatározottabban elutasítanak minden beavatkozni kívánó gesztust. Ezekre a kijelentésekre aztán azzal a meglepődött válasszal reflektálnak a lapok, hogy mi szükség volt erre a kijelentésre, mikor az ellenkezőjét senki nem állította és így az illető politikai kormányférfi nyilatkozatával maga idézte fel a találgatások lavináját. Egyedül a Cuvantul fogadta komolyan a nyilatkozatot és azt fejtegeti, hogy alighanem fején találta a szöveget, amikor annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy ezzel a nyilatkozattal azon bizonyos valaki részéről alighanem aknamunka indult meg a kormány ellen s ezzel a tultengő jóindulattal szándékozta most felhívni a közvélemény figyelmét a közöltek ellenkezőjére. A lap a pénzügyvel rokon minisztériumokban keresi az illető nyilatkozót és úgy véli, nem téved, amikor egy közismert személyiségnek imputálja a meglepő kijelentéseket, akiről még azt is tudni véli, hogy pár napon belül kénytelen lesz kilépni a kormányból, épen Bratianu Vintila pénzügyminiszter kívánsága következtében. Hogy azonban melyik miniszterről van szó, azt bölcs óvatossággal elhallgatja a Cuvantul.

Árlejtés a Gloria sporttelepre

A miniszter nem tekint el a nyilvános árlejtéstől.

(Arad, augusztus 30.) Az aradi városi gazdasági hivatal ma délelőtt árlejtést írt ki az aradi Gloria sportpálya bérletére. A Gloria sportegyesület kérvényére a város vezetősége annak idején eltekintett a nyilvános árlejtéstől és a sport fejlesztése érdekében bérbe adta az egyesületnek a sportpályát. A szerződést azonban a belügyminisztériumnak kell approbálni és a minisztérium megtagadta a jóváhagyást, azon a címen, hogy a számviteli törvény értelmében nyilvános árlejtésen kell eszközölni a bérbeadást. Most leérkeztek a minisztériumból az akták és a város november 5-ikére kiírta az árlejtést. A kikiáltási ár 500 lej évi bér. Valószínűleg több aradi sportegylet fog érdeklődni az árlejtés iránt, amelyen őt évről adják bérbe ezt a három holdat kitevő telepet.

A dévai rablógyilkosok a tábla előtt.

A timisoarai tábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét. A volt rendőrprefektus rablógyilkos fia szökése után önként jelentkezett.

(Timisoara-Temesvár, aug. 30.) Ma tárgyalta a timisoarai (temesvári) tábla azt a borzalmas kettős gyilkosságot, amelyet a múlt év márciusában Déván a volt lugoji rendőrprefektus fia egy másik büntársával elkövetett. Még 1926. márciusában Andreica Pompil, Lugoi volt rendőrprefektusának fia, Turea Valér, egy bétesztendei fegyházra ítélt rablógyilkos 20 esztendő fia segítségével Schneider Irén uccai nő és Riedl Ilona házalonő börtönzésére meggyilkolta és kirabolta Fodor Szeréna 82 éves dévai magánzónót és leányát, Schulz Jozefin zongoratanárnőt.

A gyilkosság elkövetése után a rablott holmi legnagyobb részét az uccaleánynak adták és megszöktek. Andreica, aki a gyilkosság elkövetése előtt négy hónappal szabadult ki a börtönből, ahol egy évig ült gyilkossági kísérletért, Magyarországra szökött, majd társa is utána ment. Debrecenben azonban elfogták a rablógyilkosokat, akiket Dévára vittek vissza. A dévai törvényszék Andreica Pompilt 15 évi, a többi három vádlottat pedig 10-10 évi fegyházra ítélte el. Az ítéletet megfeleltették a timisoarai táblához, amely ma tárgyalta az ügyet. A felelősség után, körülbelül 10 nappal ezelőtt Andreica megszökött a börtönből, kilenc napig bolyongott és tegnap jelentkezett önként a fogházban. A mai táblai tárgyaláson a védők kérték a vádlottak elméleti állapotának a megvizsgálását, amit azonban a törvényszék nem rendelt el, hanem jóváhagyta a dévai törvényszék ítéletét. Az ítélet ellen az egyik védő semmisségi panaszt jelentett be.

Lejhamítás Iasiban.

A Iasi-i rendőrség fedezte fel a bécsi lejhamisítók titkos bankógyárát.

(Az Aradi Közlöny Iasi-i tudósítójának távirata). A bécsi lejhamisítás ügyében — amelyről annak idején írtunk — a Iasi-i rendőrség tegnap házkutatást tartott azoknál a Iasi-i kereskedőknél és magánosoknál, akik az őrizetbe vett Zisu Grünberg Iasi-i pénzhamisító kereskedővel összeköttetésben állottak. Mint már annak idején részletesen megírta az Aradi Közlöny, ez év tavaszán egy besszarábiai szatócs több bécsi pénzintézetnél hamis ezerlejeseket helyeztet el, amelynek hamis voltára csak napok után jöttek rá. Az annak idején bevezetett vizsgálat hosszú ideig semmi eredménnyel nem járt, míg aztán a véletlen következtében sikerült kinyomozni a hamis bankjegyek terjesztőjét, akit a bécsi rendőrség Zisu Grünberg személyében elfogott és a román hatóságoknak adott ki. Grünberg kihallgatásakor azt adta elő, hogy a bankjegyeket Iasiban kapta az egyik ottani kávéház főpincéretől, azonban a szembesítés alkalmával ezt a kijelentését visszavonta és most már Ezicovici Iasi-i fényképész személyét igyekezett belekeverni a hamisításba. A kiterjesztett vizsgálat ezen a nyomon sem ért el eredményt s ezért Grünberget újból visszakísérték a rendőrségre, ahol újabb vizsgálat indult meg a lejhamisítás ügyében, ami aztán tegnapra váratlan fordulóhoz érkezett. — A rendőrség ugyan nem adott ki hivatalos jelentést a házkutatások eredményéről, azonban tudni vélik, hogy ezuttal már sikerült felfedezni a hamis bankókat gyártó gépek rejtekhelyét s ezzel kapcsolatban még a tegnapi nap folyamán letartóztatták Weiss technikust, ki állítólag a kliséket készítette és Grünberggel együtt ez év áprilisában nagyobb mennyiségű hamisított ezerlejeset szállított Bécsbe. Holnapra újabb letartóztatások várhatók.

— Ploesti viz alatt. Ploestiből jelentik: Tegnap több órán át tartó hatalmas felhőszakadás vonult végig a város felett, amelynek következtében a város alacsonyabban fekvő részei víz alá kerültek. A csatornázás ugyanis még ismeretlen fogalom Ploestiben és a meggyült víz némely helyen a másfél méternél is mélyebb. Több ház összedőlt.

Román diák szélhámosságai Franciaországban.

Súlyos károkat okozott a berlini román követség titkárának. Félmillió esalás egy ezredes terhére.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának jelentése.) A különféle szélhámosságok és sikasztás miatt letartóztatott Traian Cuza Párisban tanult jasi-i születésű román diák bünlajstroma újabb bűncselekmények bűvült. Mint ismeretes, — a napokban meg is írtuk — Cuza Traian napokkal ezelőtt Borcea ezredes katonai attasé nevével visszaélve, annak kárára félmillió esalást követelt el, úgy, hogy az ezredes nevére érkezett pénzküldemény hamis okmányok felmutatása ellenében felvette és magának tartotta meg. Hasonló családi kísérletnek jött nyomára most a dijoni rendőrség is. Még a múlt hó közepén történt, hogy valaki telefonon érdeklődött az egyik dijoni hotelben, hogy Grutescu román követségi titkár részére nem érkezett-e bizonyos pénzüsszeg, illetve átutalás. A nemleges válasza mássnap Grutescu személyesen jelent meg a szállóban, ahol közölte, hogy a részére

érkező bármely pénzküldeményt tartsanak vissza, miután a borbouille-i fürdőre irányított pénzküldeményét valaki az ő nevében felvette. Alig fejezte be közlését a követségi titkár, amikor csengett a telefon és az ismeretlen hang ismét Grutescu postája iránt érdeklődött. Nyomban közölték ezt a rendőrséggel, amely megindította a nyomozást és tegnapra megállapította, hogy a titokzatos telefonáló Cuza Traian volt, aki Borbouilleban is felvette a követségi titkár címére érkezett pénzüsségeket. Cuza tagadja ezeket a vádakot, de az iratai között találtak egy Grutescu névre kiállított bizonyítványt s valószínű, hogy a szélhámosság diáknak az egyetlen „i” betűvel elváltoztatott név segítségével sikerült tévedésbe ejtenie a postahivatalt. Quzával együtt egy francia diákleányt is letartóztatásba helyeztek, aki állítása szerint törvényes felesége Cuza-nak és valószínűleg tudott a diák szélhámosságairól.

Gyorgye szerb herceget meggyilkolták?

Szenzációs hírek a volt szerb trónörökös halála körül. Uj Mayerling készül?

Néhány nappal ezelőtt már híre járt, hogy Karagyorgyevis szerb herceg, Sándor király bátyja, Nisben súlyosan megbetegedett. A belgrádi sajtó eleinte cáfolta ezeket a híreszteléseket és így annál nagyobb meglepetést keltett a belgrádi távirati iroda mai hivatalos jelentése, amely a következőképp szól:

„Karagyorgyevis György herceg, Sándor jugoszláv király testvérbátyja a péntekre virradó éjszaka elhunyt. A herceg már hosszabb ideje csonttuberkulózisban szenvedett, amelyből más, halálos betegség származott. Néhány nappal ezelőtt a betegség komoly fordulatot vett, ma éjszaka pedig a herceg elhunytára vezetett”.

E halálhír mögött — hír szerint — a szerb királyi háznak újabb tragédiája húzódik meg. Egy újabb mayerlingi titok talán, amelyre soha sem derül világosság.

A valóság ugyanis az, hogy György szerb herceg nem természetes halállal halt meg és nem is csütörtökről péntekre virradó éjszaka, hanem már kédden. Az egyik szerb lap, amelyet elkoboztak, arról számolt be, hogy György herceg Nisben, ahol internálva volt, revolverrel agyonlőtte magát. Beavatott körökben viszont azt beszélék, hogy a herceg nem követett el öngyilkosságot, hanem — agyonlőtték. Sándor király az esemény hírére elhalasztotta Boris bolgár királlyal való találkozását és hazautazott. Érdekes, hogy a ju-

goszláviai magyar lapok a herceg haláláról egy szót sem irnak.

A tragikus véget ért herceg neve már a háboru előtt hírhedt volt és különböző történetek forogtak közszájon vad, féktelen természetéről. Ő volt a szerb trón örököse, de különböző tettei miatt 1909-ben lemondatták a trónról és internálták. 1921-ben egy kastélyt és 6 millió évi apanázt szavaztak meg neki. Állandóan ezredesi egyenruhában járt és a katonák között nagy népszerűségnek örvendett. 1922. novemberében államcsínyt kísérelt meg. Néhány tiszttel behatolt a konakba és Sándor királyt, valamint Mária királynét egy lemondási okmány aláírására akarta kényszeríteni. A palotaőrsg egyik tisztje azonban gyors segítséget hozott és a királyi párt kiszabadította kényelmetlen helyzetéből. Pasics ekkor megfosztotta katonai rangjától és apanázsát évi 60.000 dinárra szállította le. Egész addig élt internáltságban, míg a királyi pártnak gyermeke nem született. Ekkor Mária román királyné és György görög király közbenjárására öccse, Sándor király megengedte, hogy Párisba mehessen és felemelték évvjárdékát is. Innen a múlt év őszén tért vissza György herceg beteg és azóta Nisben tartózkodott. Itt érte utól titokzatos végzete 42 éves korában.

Bura Károly

ellen beszüntették a hadbíróági eljárást.

Elmarad a bucsuestély ügyében a hadbíróági tárgyalás. — A primás rövidesen végleges bucsut mond Erdélynek.

(Az Aradi Közlöny oradeai tudósítójától.) Bura Károlynak, a hírneves primásnak a váradai színházban tartott bucsuhangversenye, mint annak idején meg is írtuk, hadbíróági eljárásra adott okot, mert az ünnepség rendezői állítólag elfelejtették a hangverseny megtartására a rendőri és katonai hatóságoktól az engedélyt megkérni. Másrészt inkriminálták Kocsán Jánosnak a bucsuestélyen elmondott beszéde egyrészét és kisest tuzott gyanakvással abban is tendenciát láttak, hogy az estélyen gyönyörű hangjával és művészi ének tudásával excelláló Horthyné Csighy Ella urasszonynak zöld volt a ruhája, fehér a cipője, kezében pedig dr. Fleischer György és Révész Béla bankigazgatók által küldött rózsaszínű (és nem piros) virágcsokrot tartott.

Előbb a nagyváradi rendőrségen hallgatták ki Bura Károlyt és a bucsuhangverseny szereplőit, valamint Fleischer Györgyöt, Ré-

vész Bélát és Halmai Lajos színházi titkárt. Halmai Lajos előadta, hogy mivel a színházra koncesszió van, általános uzus, hogy a színházban rendezett estélyeket csak a városi tanácsnak és a rendőrségnek jelentik be írásbellel. Ezt a bejelentést meg is tette, amit írásban tudomásul is vettek s ennek eredményeképp úgy a tűzoltóságot, mint az inspekciós rendőröket ki is küldték az előadásra.

A kihallgatások után tudvalevőleg Bura Károlyt, Kocsán Jánost, Márkus Istvánt, Horthyné Csighy Ellát átkísérték Kolozsvárra, ahol a hadbíróági ügyész Bura Károly kivételével az összes szereplőket azonnal el is bocsátotta. Bura Károlyt azonban Kolozsvárról tartották. Elvették tőle ékszerét és utlevélét is, azonban többszöri kihallgatása után az ő büntetlenségét is megállapította a hadbíróági vizsgálóbírója. Visszaadták neki összes ékszereit, hazarendték és most kapta meg a hivatalos végzést, hogy a hadbíróági eljárást úgy vele, mint a bucsuhangverseny szereplőivel szemben a vád elejtése folytán megszüntették. Bura Károly most már csak a nagyváradi rendőrséghez áttett utlevele kiadását várja, azután utnak indul Amerikába, ahol tudvalevőleg Kurucz Jánossal és Fedák Sárival indul hangversenykörútra a magyaroklaktá amerikai városokba.

Erdélyi Béla dr.-t váltóhamisítással is vádolják.

Szenzációs fordulat a feleség-gyilkossággal gyanúsított földbirtokos ügyében. — Hogyan halt meg Forgács Anna? — Súlyosan terhelő vallomások Erdélyi dr. ellen.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának jelentése.) Dr. Erdélyi Béla, budapesti földbirtokos ügye mind nagyobb szenzációvá női ki magát. Mind több bizonyíték merül fel arra vonatkozólag, hogy dr. Erdélyi-Forgács Anna, a Belvárosi Színház egykori nagynevű művésznőjének halála nem volt természetes, sőt a rendőrségi nyomozás folyamán a földbirtokosnak még egy bűntette derült ki. A szenzációs ügy újabb részleteiről a következőket jelenti az Aradi Közlöny budapesti tudósítója:

A mai nap folyamán a rendőrség megkezdte dr. Erdélyi halálára vonatkozó Klagenfurtból érkezett akták áttanulmányozását. A földbirtokos erélyesen tagadja, hogy valamilyen része lett volna az asszony halálában és arra hivatkozik, hogyha ő taszította volna le feleségét a szikláról, úgy annak módjában lett volna a három nap alatt feljelentést tenni elene, vagy legalább is valakinek szólni. Az életbiztosítást pedig mindjárt a házasságuk után kötötték meg. A tagadás dacára és annak dacára, hogy egyes furdóvendégek vallomása szerint a házaspár nem veszekedett, hanem egyetértésben élt, egyre gyűlnek a bizonyítékok arra vonatkozólag, hogy dr. Erdélyi ölte meg a feleségét azért, hogy az életbiztosítást megkaphassa.

Ma délben azután szenzációs fordulat történt az Erdélyi-ügyben. A rendőrségen egy értékpapír kereskedő jelent meg és vallomásaiban előadta, hogy Erdélyi elutazása előtt több váltót és telekkönyvi kivonatot helyezett el üzletében és ezekre nagyobb összegű kölcsönt vett fel. Elutazása előtt még nagyobb összeget folyósítottak neki előlegképen. Erdélyi elutazása után a cég kötelességszerűen, gondosan utánajárt a váltók valódiságának és ekkor a legnagyobb megdöbbenéssel konstataáltak, hogy a váltók hamisak. A kereskedő nem akart feljelentést tenni, mert úgy gondolta, hogy Erdélyi amúgy is beváltja a váltókat, vagy helyette az a személy fizette volna ki, akinek a nevét odahamisította. Most azonban, hogy ez a titokzatos bűntény felszínre került, a kereskedő kötelességének tartotta bejelenteni a történetet. Egyben feljelentést tett dr. Erdélyi ellen okirathamisításért. Az újabb fejlemény nagy feltűnést keltett Budapesten, a letartóztatott földbirtokos családja azonban azt a nézetet vallja, hogy az egész egy kikoszarozott kérő bosszúja csupán.

A rendőrség egyébként most már a névtelen feljelentő személyét is kinyomozta és most már azt is kihallgatták. Az újabb jelentések még számos terhelő momentumot sorakoztatnak fel a földbirtokos ellen, sőt olyan vallomások is elhangzottak, amelyek egyenesen gyilkossággal vádolják Erdélyi dr. Polónyi főügyész helyettese ma kijelentette, hogy Erdélyi dr. letartóztatása az ügyesség utasítására történt, miután súlyosan terhelő adatok merültek fel ellene. A valószínűség amellett szól, hogy Forgács Annát megfojtották. A mai bécsi lapok különben közlik annak a hivatalos személyiségnek a nyilatkozatát is, aki Forgács Anna felboncolása alkalmával hivatalosan megjelent a boncolásnál. Eszerint az orvosok kétségtelenül megállapították, hogy a testben erős méreg nyomait találni és teljesen valószínűtlen, hogy a halál a lezuhanás következtében állott volna be.

A legterhelőbb vallomást Erdélyi dr. ügyében dr. Pichler millstadti orvos tette, aki az asszony kezelőorvosa volt. Kijelentette, hogy a lezuhanást követő napon Erdélyi férje és Gáldy Nándor MÁV. főfelügyelő jelenlétében azt mondta férjének:

— Kedves Béla, úgy tűnt fel a dolog nekem, mintha a hasadéknál megtaszították volna.

Másnap egy gyanús dolog tört fel az orvosnak. Amikor elment Erdélyinéhez, a férj már az előcsarnokban várta és közölte vele, hogy az asszony teljesen jól érzi magát és kéri az orvost, hagyja el a látogatást. Másnap Forgács Anna haláláról értesítették. Konstataulta, hogy a halál oka ugyan szívbénulás volt, azonban a nyak jobb oldali részén bőrhorzsolásokat fedezett fel. Ezekre vonatkozólag Erdélyi dr. kijelentette, hogy már régebbiek. A nyomozás folyik tovább a szenzációs ügyben és valószínű, hogy hamarosan újabb terhelő adatok merülnek fel, amelyek kétségtelenül beigazolják, hogy Erdélyi dr. gyilkolta meg előre megfontoltan feleségét. Érdekes, hogy Erdélyi dr. ifjabb évelben sokat időzött Timisoarán, ahol költségeivel és mulatozásaival nagy feltűnést kellett.

Budapestről éjjel érkezett távirati jelentés szerint a nyomozás során kiderült, hogy dr. Erdélyi Millstadtnban 15 félgrammos veronálpórt vásárolt, olyan mennyiséget, amelyből őt is halálos. A szálloda szobalánya ezzel a körülménnyel kapcsolatban szenzációs vallomást tett. A nyomozás a legnagyobb apparátussal folyik.

Békésen fog lefolyni az Ipar- és Népbank közgyűlése.

A betevők és részvényesek hangulata a sikerült szanálási akció folytán teljesen nyugodt.

(Arad, augusztus 30.) Holnap, augusztus 31-én tartja meg a válsággal küzdő Aradi Ipar- és Népbank várva-várt közgyűlését, amely előreláthatólag végleges rendezni fogja a pénzügyi sokat vitatott ügyeit és megnyugtató azokat, akik anyagilag érdekelve vannak az Ipar- és Népbanknál. Ezelőtt egy héttel még az volt a vélemény, hogy a 31-iki közgyűlés izgalmas hangulatban folyik le, mert azon két érdekcsoport mérte össze erejét és ezt a két csoportot olyan ellentétek választották el egymástól, amelyek áthidalhatatlannak látszottak és amelyeknek kifeleződött hangulata a közgyűlésen fog kirohanni. Ma azonban más a vélemény. Az Aradi Ipar- és Népbank jelenlegi igazgatósága nyilvánosságra hozta a válság okait és belgazolta, hogy egyetlen hitelezőnek, betevőnek sincsen oka az aggodalomra, a részvényesek is nyugodtak lehetnek, mert a bank olyan aktívával rendelkezik, amely milliókkal föltulmúlja a passzívát és a bank esetleges felszámolásából senkinek sem érhet károsodás.

Az aradi legnagyobb román és magyar pénzintézetek is látták az Ipar- és Népbank válságos helyzetét és a pontos kimutatásokból megismerték azokat az okokat, amelyek a válságot előidézték. Látták, hogy ennek a helyzetnek az általános gazdasági krízis és nem a könnyelmű vezetés az oka, elhatározták, hogy együttesen fellépve, segítik elő a bank szanálását, illetve felszámolását. Az összes aradi bankok megbízottai bankközi értekezletet tartottak az Ipar- és Népbank ügyében és hamarosan megtörtént a megegyezés, ami annál is inkább könnyű volt, mert a bank a passzívakkal szemben, óriási értékeket képviselő aktívakkal rendelkezik. Az aradi pénzintézetek szanálási akciója előreláthatólag teljesen elsimította az ellentéteket és az Aradi Ipar- és Népbank holnapi közgyűlése minden bizonnyal a béke jegyében fog lefolyni.

Az állampolgársági meghirdetések díjait is elsikkasztották a Monitorul Oficial-nál.

Goga volt belügyminisztert tanuként idézték meg. — 50 millióra értékelték az öngyilkos Tomescu bűnügyi zár alá vett vagyonát.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A Monitorul Oficial-nál elkövetett példátlanul nagyarányú visszaélések legfrissebb szenzációja, Jenescu főügyész a mai nappal idézés: küldött a Karlsbadban üdülő Goga Octavian volt belügyminiszter számára, akit tanukihallgatás végett szeptember 2-ikára idézett meg Bucurestibe. Politikai körökben is nagy várakozással tekintenek a további fejlemények elé, miután nem tartják valószínűnek, hogy Goga a tanukihallgatás kedvéért megszakitja gyógykezelését és ezért feltehető, hogy újabb terminust fog kérni. Újabb fejleménye még a bűnügynek, hogy a főügyész rendelkezése ma ismételen házkutatást tartottak Falcoianu, Petcu és Tomescu lakásán és mind a három helyen több érdekes feljegyzést és leveleket találtak, amelyekből kétséget kizárólag tűnik ki a vádlottak alapos bűnössége. Falcoianu íróasztalának fiókjában egy 1926. május 13-ikáról keltezett levelet találtak, amelyet egy craiovai ügyvéd küldött Falcoianu számára, akit feljelentéssel fenyegetett meg, ha a hivatalos lapnak feladott közleményt záros határidőn belül meg nem jelentené. Az ügyvéd ugyanis megemlíti, hogy bár több ízben fizette meg a hirdetési, sőt még a sürgetési díjat is, ezeknek az összegeknek sehol semmi nyomuk, jöllehet annak icéjén elismerésvényt adtak a befizetett összegekről. Ugyancsak elsikkasztották az ügyvéd előfizetési díját is, aminthogy rengeteg állampolgársági meghirdetés díját is elsikkasztották s ennek következtében az állam

biztonsági hivatalok továbbra is feleslegesen zaklatták azokat a szerencsétlen letelepedni szándékozókat, akik a Monitorul Oficial-nál elkövetett visszaélések miatt a hanyagság és nemtörődömség vádjába estek és igen sokat emiatt át is tettek a határon. Az öngyilkossá lett Tomescu lakásán emlékiratot találtak, amelyet Tomescu hagyott hátra s amelyben az igazgató azt állítja, hogy vagyonát. — amely a bírói leltározás szerint több mint 50 millió tesz ki — ingatlanspekulációkkal és nagyszabású kereskedelmi ügyletekkel szerezte. Tomescu vagyonát bírói zár alá vették.

Bucurestiből jelentik: Ma a pénzügyminiszter rendelkezésére utasította az illetékes pénzügyigazgatóságot, hogy azonnal helyezze zár alá a Monitorul Oficialnál elkövetett sikkasztás gyanúsítottainak vagyonát. A pénzügyminiszter a zár alá vétellel azt akarta elérni, hogy az állam kára részben megtérüljön. A rendelet végrehajtásáról öt napon belül kell jelentést tenni a pénzügyminiszternek.

— Amerika elnökválasztás előtt, Rapid Cityből jelentik: Coolidge elnökhöz közelálló körök úgy tudják, hogy az elnökválasztási kampány ügyét a minisztertanács fogja tárgyalás alá venni, Coolidge-nak Washingtonba való visszatérése után. A Times értesülése szerint abban az esetben, ha Hoover elfogadja az elnökjelöltséget, kiválik a kormányból.

Rod la Roque és Lilian Rich
legszebb alakításával:

A rézbőrű gavallér

ma a
Marosparti
mozgósínházban.

A gáji tűzvész epilógusa.

Ötmillió kárt állapítottak meg. — A gáji tűzoltóság hősi viselkedése.

(Arad, augusztus 30.) Az Aradi Közlöny számolt be egvedül arról a nagy tüzről, amely az aradi püspökségnek a gáji határban levő tanvá-
ján pusztított. A püspökség egész buzája, amely még kicsépeletlen állapotban volt, áldozatul esett a nagy tüznek, amelynek a keletkezése még most sincsen kiderítve. A tüzesettel kapcsolatban külön meg kell emlékezni a gáji önkéntes tűzoltókról, akik Polyák András parancsnok és Szimalov Péter alparancsnok vezetésével először érkeztek a tüz-
és megiesztett munkával akadályozták meg a tűz továbbterjedését. A fevelmeztett csoport nagyzerű munkát végzett és övék az érdem nagyrésze, hogy a raktárépületek nem pusztultak el.

Ma délelőtt megállapították, hogy a tűz nagyarányú kárt okozott, amennyiben a tűzkár körülbelül ötmillió leire tehető. A kár biztosítás után megtérül, amennyiben a püspökség a buzát az Adria biztosítótársaságnál biztosította be.

Betegh Bébi karrierje

A legujabb budapesti primadonna levelet írt az Aradi Közlöny szerkesztőségének.

Betegh Bébi, az aradi színház közkedvelt szubrettje, aki, mint azt tegnap megírtuk, végleg megvált már Aradtól, hogy mint a budapesti Városi Színház tagja folytassa karrierjét, ma levelet intézett szerkesztőségünkhöz, amelyben beszámol életének legujabb eseményéről. Betegh Bébi karakterisztikus sorai örömet hirdetnek és minden mondatából klérzik az a jóleső megelégedettség, amit „beérkezésén” érez az aradi színház nagytehetségű művésznője.

— Most már — írja Bébi levelében — végleg Budapesten maradok. Nagy hurcolkodási gondjaim vannak. Ma költöztem el a Royal-szállóból egy penzióba, de ott se szándékozom soká maradni, mert lakást veszek ki magamnak. Cimem van annyi, hogy sok és úgy, hogy egész nap nem teszek mást, mint lótok-futok, egyik helyről a másikra. Hogy a karrierről is írjak, elárulhatom, hogy két új operettben fogok legközelebb szerepeltetni a Városi Színházban. Az egyiknek „Göncölszekér” a címe és ebben egy fiús diáklányt játszom, a másik pedig a „Cigánykirály”. Ebben ragyogó szubrettszerepem van. Dolgozom eleget máris és a lakáskeresés mellett a tanulás, meg a próbák vesznek legjobban igénybe.”

Betegh Bébit ezek szerint nem látjuk egyhamar Aradon. Budapesti művésznő lett belőle, a Városi Színház tagja és jövőre már, mint szenzációt fogják elkönyvelni a színházbá-
rók, ha megjelennek a plakátok, amik Betegh Bébi, a budapesti Városi Színház tagjának aradi vendégszereplését fogják hirdetni. Mert legalább egy ilyen viszontlátásra azért még számot tart az aradi publikum, amely boldog, tapsos nézője e karrier ivbelendülésének.

Megindult a vizsgálat az ilfovmegyei többmilliós kavicspanama ügyében.

Bucurestiből jelentik: A néhány nappal ezelőtt az ilfovmegyei prefekturán kipattant többmilliós visszaélések ügyében tegnap több bucuresti-i lap azt a meglepő közlést tette, hogy a visszaélések feifedezéséből egy szó sem igaz, annál is inkább, miután az egész híresztelés nem egyéb politikai bosszúnál. Ezzel szemben a Cuvantul ma közli a belügyminiszter nyilatkozatát, aki megerősítette a panamáról elterjedt híreket és kijelentette, hogy a bűnösök ellen a legszigorubban fognak eljárni. Ilyen értelmű utasítást kapott az ilfovi ügyészség is, amely már a szombati napon megindította a vizsgálatot, ami teljes apparátussal még ma is folyik. Eddig még egyetlen letartóztatás, sőt még őrizetbevétel sem történt, azonban valószínű, hogy holnapra már meglepő fordulat áll elő az ügyben.

**Gyermekkoszik és székek
legolcsóbban Hegedűs-cégnél Aradon.**

Nem kötelező a diákegyenruha.

A közoktatásügyi minisztérium csak a sapkához és a rendszámhoz ragaszkodik.

(Arad, augusztus 30.) Három évvel ezelőtt a közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, hogy a középiskolai tanulók kötelesek egyenruhát viselni és sapkát hordani. A rendelet a jelenlegi nehéz gazdasági viszonyok között súlyosan érintette a szegényebb szülőket, akikre nézve gyermekeiknek egyenruhával való ellátása súlyos megterhelést jelentett és a legjobb akarat mellett sem tudtak eleget tenni.

Dr. Anghelescu közoktatásügyi miniszter — mint most a tankertületi főigazgatóságtól ér-

testülünk — a hozzá beérkezett jelentések alapján megváltoztatta az eddigi rendelkezést és arról értesítette az összes tankertületi főigazgatóságokat, hogy jövőben az egyenruha viselése nem kötelező, csupán egyensapkát és a balkaron az intézet kezdőbetűit és az illető tanuló rendszámát feltüntető jelvényt kötelesek a középiskolai tanulók hordani.

A tanügyi inspektorátus a miniszter módosított rendeletét közölte már az összes középiskolák igazgatóságával is,

Művészet.

Hamlet frakkbán.

A Shakespearéi gondolat — palást nélkül.

Vasárnap Arad egy nem mindennapi színházi esemény színhelye lesz, Erdélyben itt játszóak el első ízben Hamletet modern, reinhardti rendezésben: frakkbán. Hamlet frakkbán, E merész újítás körül, amelyet először Reinhardt kísérelt meg, hosszú időn keresztül folyt a heves vita. A konzervatív közönség meglehetősen megdöbbenéssel tekintett a világhírű rendező ötlete nyilvánosságra került és ennek a valósággal megdöbbenésnek Berg, az Európaszerte ismert német műkritikus adott hangot, aki lapjában éles szavakkal kelt ki a frakkos Hamlet ellen. Reinhardt sem hagyta válaszolatlanul a cikket s egész sereg ellenérvvel lépett fel, mire azután hosszadalmas — ha nivós is — vita keletkezett. Végül Reinhardt a közönségre bízta a döntést és színre hozta Hamletet frakkbán. A közönség pedig ítélte és a reinhardti Hamlet sorozatosan ment zsúfolt házak mellett...

Hogyan lehet Hamletet frakkbán játszani? Lehet — válaszolja erre a nagy rendező és mindjárt meg is okolja, miért. Ha levesszük a legendás királyról a középkori jelmezt, eltüntetjük a darabból a sok felesleges sallangot és a Ma világába visszük át a shakespearei nagy eszmét, a halhatatlan angol író nagy problémáit, akkor domborodik ki valójában mennyire örökbecsű, mennyire a Ma problémáit is fejtegető a Hamlet. Amikor nem vonja magára a közönség figyelmét a sztaffázs, ha lefejtjük Hamletről az ócska palástot, akkor domborodik ki alakjából az Ember. Ezért lehet sőt kell Hamletet a mai kor miliójében, a mai kor ruháiban játszani. A középkorban, amikor a nép alig látott valamit a feudális kastélyban elzárt királyból, akkor igen könnyen elképzelhette, hogy egy király éjjel-nappal koronával a fején, palástban jár, de a XX-ik század kiölte a romantizmust az emberekből és ma már egy királyt is el tudunk szürke polgári ruhában képzelni. Tehát jöhet Hamlet frakkbán és nem középkori, elavult palástokban.

Vasárnap este halljuk Beregi Oszkár, a nagy magyar színész, Hamlet egyik világszerte elismert alakítója ajkairól a fenséges shakespeare-i gondolatokat. S kétségtelenül fokozni fogja az érdeklődést az, hogy a királyfi elegáns, jószabású frakkbán áll a rivalda fényében.

* Az aradi színház műsora. Szombat este: Monna Vanna. Beregi Oszkár felléptével. Vasárnap délután: Vasváros. Beregi Oszkár felléptével. Vasárnap este: Hamlet. (Reinhardt rendezésében.) Beregi Oszkár felléptével.

* A színházak Erdélyben. Minden évben egyre szomorubb statisztika bizonyítja, hogy az erdélyi színházak lassan, de sajnos, biztosan megy a tönk felé. Rendszeresen megindul az idény elején 14 igazgató és az idény végén 4-ig marad 3-4. A súlyos gazdasági helyzet, de még inkább a rendkívül anyagi terhek egyre nehezebbé teszik a színházak fenntartását. Természetes, sok esetben hozzájárulnak a részvételhez a hozzánemértés, a gyenge társulat, a gyenge előadás. Ez okozza aztán, hogy a színészek legtöbbször már az idény második vagy harmadik hónapjában kénytelenek nélkül maradni. A színház csak ott boldogulhat, csak ott lehet rendszeres társulat és jó előadás, ahol a közönség mérlegeli a súlyos helyzetet és bár áldozattal is, támogatja a színházat. A színház-

gató kötelessége csak egy: teljesen kielégíteni a közönség jogos kívánságát, csak úgy tud boldogulni, ha a közönség igényét kielégíti. De hogy ezt tehesse, a közönség előleges bizalma kell, hogy a bérletben megnyilvánuljon. Bérlet nélkül nem tarthatja fenn magát egy színház sem. Cluj, Oradea és Targu-Mures biztosították bérlettel a színházak fenntartását. Az aradi közönség, amely mindig támogatta a színházat, lehetővé fogja tenni ismét a színházat Aradon a bérlettel.

* Boross Géza, Kókény Ilona és társulatának négy napos aradi vendégszereplése. Boross Géza és Kókény Ilona aradi fellépte olyan szórakozást jelent, ami méltóképpen nyitja meg a kezdődő ezidei szezont. A magyar kabaré megteremtőinek kicsiny és nagyszerű táborába tartoznak ők, akik utolérhetetlen művészi produkciókkal már világhírt szereztek és akik évről-évre tökéletesebben szolgálják azt a programot, amit maguk elé kitűztek. A Boross-Kókény-társulatnak egy-egy új száma Budapesti is nagy eseményt jelent és érhető-minő érdeklődés várja őket Aradon, amikor a nagyszerű művészpár négy napon keresztül naponta új műsorral lép a közönség elé. Szereplésükhöz méltó keretet ad az, hogy teljes társulattal jönnek a szeptember 5., 6., 7. és 8-iki vendégszereplésre, mely a nyári színházban lesz. Jegyek péntektől a téli színháznál kaphatók.

* Békefi-Szalay zeneintézetben. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 7., II. em., a tanítás megkezdődött. Beiratások egész nap esz-
közölhetők.

* Monna Vanna, frakkos Hamlet — Beregivel. Szombat este a legnagyobb magyar drámai művész Maeterlinck Monna Vannájában lép fel a kitünő aradi drámai együttesel, Prinzi-vallat, a pizai zsoldoskapitányt személyesíti meg, amely szerepében Beregi utolérhetetlen. Vasárnap este Shakespeare örökéletű Hamlet-jét kelti életre az illusztris vendég, a legnagyobb magyar Hamlet. Szenzációs eseménnyé emeli a vasárnapi előadást az a tény is, hogy Hamlet modern milióban és ruhákban, reinhardtí rendezésben kerül színre. Vasárnap délután olcsó helyárakkal, Ohnet páratlanul népszerű, romantikus színműve, a Vasváros kerüli színre, szintén Beregivel a vezető szerepben. Mind a három darab többi szerepeiben a nagyszerű aradi drámai színészek lépnek fel: Fekete Irén, Gyözőné, Mészáros, Gyöző, Kun, Földes, Borovskí, Kallós, stb. A pénztár naponta 10—1-ig és 4—6-ig van nyitva a téli színháznál.

Egy csempészháó vakmerő trükkje.

Tengerbe dobálták az utasokat, hogy megmenekülhessenek.

Londonból jelentik: Amerika és Kuba között néhány nappal ezelőtt egy kivándorlót szállító hajót üldözőbe vettek, mert azzal gyanúsították, hogy csempészárukat szállít. Az amerikai rendőrség motoros hajója üldözte a hajót, mire a személyzet, hogy megmenekülhessen, tizesével, huszasával dobálta be a tengerbe az utasokat azért, hogy míg a rendőrhajó kimentli őket, egérutat kapjon. Összesen 450 kivándorlót dobáltak a tengerbe. A kivándorlók megmenekültek, a csempészháó pedig eltűnt.

Ma veszi meg a három autóbust Arad.

A város vezetősége ma délután dönt az autóbustpályázat dolgában. — A műszaki bizottság döntése máris kialakult.

(Arad, augusztus 30.) Szerdán dönt Aradváros permanens-bizottsága a három autóbust megvásárlása ügyében. A város közönsége, amely kétségtelenül nagy érdeklődéssel fogadta a közúti forgalomnak autóbustokkal való lebonyolítását, kétségtelen várakozással tekint a holnapi döntés elé, amely jelentős előhaladást tesz a közforgalom sokat vitatott kérdésének sikeres megoldása tekintetében. A tegnap tartott műszaki bizottsági ülés után ma már a város közönsége előtt ugyiszólván teljesen világosan áll az a tény, hogy a beadott és érvényesnek elfogadott három ajánlat közül az Aradi Gépkereskedelmi Vállalat (Ablonczy és Bustin-cég) ajánlata messze kimagaslóan a legkedvezőbb egy a város, mint annak közönsége szempontjából. Ha ugyanis — miként a műszaki bizottság is előadójának, Kaufmann Kamil gépüzemigazgatójának referátuma alapján tette, — behatóbban vizsgáljuk meg magát a pályázatot és az arra beérkezett ajánlatokat, első szempillanásra is megállapíthatjuk, hogy Aradváros részéről történt kairásnak egyedül az Ablonczy és Bustin-cég ajánlata felel meg. A pályázati feltételekben ugyanis szigorúan előírta a város vezetősége az autóbustok alvázának kivételét és pedig azt, hogy az alváz feltétlenül négy rugóval látandó el, a kocsi sebességváltója pedig négy sebességre legyen beosztva. E feltételeknek megfelelően az Ablonczy és Bustin-cég által készített autóbust-típuson a normal-kivételű Ford-alváz át van építve, egy beiga cég által konstruált — különleges autóbust célokra tervezett — alvázra. Ennek következtében az autóbust karosszériája is hosszabb lett és előcsorvább, tehát a súlypont közelebb van a földhöz, így az autóbust sokkal stabilabb, mint például a Perry-féle kis Ford-autóbust, amelynek többek között csak két sebességváltója van.

De más szempontok is szólnak az Ablonczy és Bustin-cég ajánlatának elfogadása mellett és pedig elsősorban az, hogy az ajánlatot tevő vállalat aradi s azzal, hogy a város az ő autóbustait veszi meg, támogatja az amugy is sok nehézségekkel küzdő aradi ipart, melynek ezzel munkalehetőséget ad s alkalmat nyújt arra, hogy aradi munkások jussanak munkához. E feltétlenül méltánylandó lokális szempontok mellett kétségtelen figyelmet érdemel az is, hogy a pályázó cég régi tősgyökeres aradi vállalkozás, amelynek megbízhatósága és garanciaképessége nemcsak Aradon, de egész Romániában, sőt a külföldön is közzismert s ezzel megvan adva a lehetősége annak, hogy a cég a várossal szemben a legteljesebb garanciát nyújthassa, úgy a kocsiak használhatósága, üzemfolytonossága, mint az esetleges javítások tekintetében, annál is inkább, mert a cég Aradon pompásan berendezett javítóműhellyel is rendelkezik. Végül — és kétségtelenül ez is komolyan mérlegelendő — az Ablonczy és Bustin-cég által ajánlott fizetési módzatok annyira kedvezőek, hogy Aradvárosnak egyetlen banit sem kell az autóbustokba befektetnie, mert hiszen a heti tizezer lejtes részfizetések csak az autóbustok üzembekhelyezése után történnek s így a három gépkocsi minden anyagi megterhelés nélkül — önmagát fizeti ki. Aradváros közönsége kétségtelenül nagy érdeklődéssel tekint a város vezetőségének holnapi döntésére.

— Román repülők Európa-utja. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a román királyi Autóklub kezdeményezésére nemrégiben ismert mecénásokból egy bizottság alakult, amely a román repülők repülésének előkészítését vállalta magára. Ez az előkészítő bizottság most feladatának kivételéhez érkezett el s az önként jelentkezett és kiválasztott repülők startját szeptember első napjaiban állapították meg. Az eddigi terv szerint a román repülők Oroszország kivételével minden európai fővárosba ellátogatnak.

Vándorék mint feltalálók érkeznek Amerikába

A vakmerő szélhámosok kihasználták egy aradi elektrotechnikus zsenialitását. — Három találmányt vittek magukkal az Ujvilágba. Zöldy István technikus szenzációs vallomása.

(Arad, augusztus 30.) Vándor Bertalanék szélhámoságainak szenzációi ma már túl nőttek a lokális kereteken. Külföldön már kabaréalakot csináltak a szakállas „Vándor-rabbiból”. A lapok a hírhedt köpeniki kapitánnyal hasonlítják össze a Vándor-testvéreket. Ők pedig bizonyára nem is tudják, hogy milyen nagy emberek lettek. Bertalan az északamerikai Ohio állam valamelyik kis városkájában rabbiskodik egyesek szerint. Sándor lehet, hogy most van utban Amerika felé és a tengeri betegség kínjai alatt átkozza a Atlanti Óceán dörgő hullámain, melyek nem engedik hajóját nyugodtan révbe futni. Schächter és a többiek, ki tudja hol bujkálnak. A két szélhámos eszközül használta őket a cél elérése érdekében s most védekezzenek, ahogy tudnak; mit törődnek ők velük? Természetesen nem törődnek Vándorék az itthon hagyott, megkárosított hitelezőkkel sem. Valószínűleg a nővéruk sem okoz nekik nagyobb gondot, akit talán ártatlanul kevernek szélhámoságaikba. Nem gondolnak már Zöldy Istvánra, az itthagyt aradi Edisonra sem, akinek jövője elé olyan mély szakadékot ástott a két szélhámos szökése.

Zöldy István neve most szerepel először a Vándor-ügyben. Ez a husz egynehány esztendő fiatalember a legmélyebben sújtott, legszomorúbb áldozata Vándoréknak. Elrabolták tőle jövőjét, ambícióját, szerencsétjét; zsenialitását végtelenségig és az utolsó pillanatig kihasználták, hízogó szavakkal, hazug ígérekkel vagyomokat érő, nagyjelentőségű találmányokat csaltak ki tőle; mert készültek Amerikába, ahol jól megfizetik a hasznos találmányokat. Vándor Bertalan nem rabbinak ment Amerikába, hanem feltalálónak. Amint most kiderült, Zöldy István találmányait akarják ott mindketten értékesíteni, mint saját ötleteiket. Zöldy István Bécsben tanul elektrotechnikát és egy évvel ezelőtt, amikor szünidőre hazajött Aradra, a szerencsétlen véletlen összehozta Vándorékkal. A két agyafúrt ember hamarosan felfedezte Zöldy értékes tudását és igyekezett azt saját hasznára foroitani.

Egy ízben Zöldy elárulta nekik, hogy egy olyan készüléket dolgozik, amely biztosan megakadályozza a vasuti összeütközéseket. Vándor Bertalan kijelentette, hogy hajlandó a találmány elkészítéséhez pénzt adni, mert ő pártolja az ifjú tehetségeket. A kereskedő betartotta szavát és számla ellenében mindig kifizette azokat a kellékeket, amelyek a találmányhoz szükségesek voltak. Kikötötte azonban, hogy Zöldy őt is avassa bele a találmány titkaiba és a rajzokat az ő páncélszekrényében fogják őrizni. Estéről-estére találkoztak Vándorék Zöldyvel. Hosszu hónapokon folytatott kísérletek után Zöldy elkészítette a készüléket, amely abból állt, hogy egy elektromos árammal összekötött rendkívül érzékeny seizmográf jelet ad a mozdonyvezetőnek, hogy ugyanazon a sínpáron, három kilométer távolságra, egy másik vonat közeledik. Ezt a rendkívül ötletes találmányt az elmúlt télen a Földes-féle szappangyár közelében próbálták ki, egy vasuti kocsin és nagyszerűen bevált. Vándor Bertalan, aki jelen volt a próbánál, kijelentette, hogy Zöldyt elviszi Amerikába és ott fogják a találmányt értékesíteni. A készüléket saját lakására vitte és egy napon azt ajánlotta Zöldynek, hogy olyan gépet kellene konstruálni, amely gyorsan megszámlolja a papírpénzt.

Vándor Bertalan éles eszére vallott, hogy értékes tanácsokat tudott adni a gép elkészítéséhez. Zöldy hozzáfogott a munkához s megcsinálta a papírpénzszámoló gépet, amely minden tévedés kizárásával pár perc alatt egy kosárban rendezetlenül elhelyezett papírpénztömeget rendbehhozott és százanként felszámlagozott. A készüléket Vándor elzárta. A rajzok hasonló módon járt el. Majd Vándor Sándor jött egy ötlettel. Mint szenvedélyes sakkozó egy olyan gépet akart csináltatni, a

melynek segítségével a szimultán játéknál a mesternek nem kell minden sakktáblához odamenni, hogy egy-egy lépést megtegyen, hanem a sakktáblákat egyenként egy készülék vetítse a mester előtt kifeszített vászonra. Zöldy megcsinálta a vetítőt, amelyhez az optikai felszereléseket Németországból hozatták Vándorék. Vándor Sándornak az volt a szándéka, hogy ezzel a találmánnyal körutra indul és egy műasztalossal sakktáblát csináltatott hozzá, és egy aradi festőművésszel tervezette meg a sakktáblákat.

Ezt a találmányt és annak rajzait úgy mint a többi, elzárták Vándorék. A jóhiszemű Zöldy István bizott a két kereskedőben. Megígérték neki, hogy az utlevél megszerzéséhez sürgősen hozzáfognak. Közben Vándorék kezdtek titokzatosan viselkedni. Esténként tárgyalásokat tartottak az üzletben lezárt redőnyök mögött. Több ízben sikerült Zöldynek meöfigyelnie, hogy a megbeszéléseken kik vesznek részt és a résztvevőkről pontos adatokat nyújtott a rendőrségnek. Juliusban Vándor Bertalan elutazott. Elutazása előtt megnyugtatta Zöldyt, hogy az utlevelet, ha visszatér, azonnal megkapja és együtt utaznak el. Csak arra kérte, hogy ne szóljon a tervről senkinek, ne hogy akadályokat gördítsenek elébe. Bertalan elutazása után néhány nappal, Zöldy Vándoréknál dolgozott, amikor észrevette, hogy Vándor Sándor kijelentette, hogy új rájákat akar készíttetni a képeknek és azonnal viszi is a keretezőhöz. Zöldy vele tartott és Vándor a str. Crisan (Karolina-uca) 9. számú házba tért be és rövid idő múlva visszajött a képek nélkül. Erről a tapasztalatról is jelentést tett Zöldy a rendőrségnek, ahol megindult a nyomozás s megállapították, hogy Vándor tényleg vitt oda képeket az egyik lakóhoz, aki azt állítja, hogy Vándor, mint ismerős vitte be a képeket azzal, hogy másnap érte jön. A következő nap tényleg el is vitte a rájákból kivágott festményeket. Hogy mi történt a képekkel, a lakásból eltűnt zongorával és értékes butorokkal, azt még a titokzatosság homálya borítja.

Zöldy különben is rendkívül értékes adatokat szolgáltat a nyomozó hatóságoknak, amelyeknek segítségével előreláthatólag hurokra kerülnek Vándorék bűntársai. Valószínű, hogy Vándor Sándor és Bertalan, ha csak el nem fogják őket az amerikai hatóságok, esetleg más neveken, mint hírneves feltalálók fognak feltűnni Amerikában. A kifosztott Zöldy István pedig jelenleg éjjel-nappal dolgozik, hogy visszamehessen Bécsbe a Vándorék miatt abbahagyott tanulmányait folytatni és befejezni.

Rémdráma

egy németországi színházban.

A nyílt színen meghalt egy színész. — Barátja megőrült és lövöldözött a közönségre.

Berlinből jelentik: Thornban vasárnap este a nyári szinkörben az utolsó előadás alkalmával megrendítő, tragikus eset történt. A harmadik felvonás elején Pizrski színész, a nyílt színen elájult, mire hamarosan leeresztették a függőnyt. Az orvos konstatálta, hogy a színész szívizomhüvelyében meghalt. A tragikus halálesetet a színész egyik régi jóbarátja tudatta a közönséggel. A jóbarát a tragédia izgalmai folytán hirtelen megőrült és a bejelentés után revolvért rántott és ötször lőtt a nézőterre. A közönség fejvesztve menekült, a színész pedig, aki mindinkább jobban dühöngött, egyik Popovics nevű kollegáját még sulyosan megsebesítette, majd kirohant a színházból és a közelben folyó Visztulába ugrott, a hol halálát lelte. A rémregényszerű tragédia nagy feltűnést keltett.

H I R E K.

Tíz nap alatt a Föld körül.

A „Detroit Búszkesége“ az oceán átrepülése után utban van Konstantinápoly felé.

Münchenből jelentik: A Detroit Búszkesége, amely átrepülte az oceánt, megérkezett Münchenbe és ma reggel fél 7 órakor továbbutazott Konstantinápoly felé, Bécsen és Belgrádon keresztül. A gép azonban Konstantinápolyig sehosem akar leszállni. A világ körüli repülést — terveik szerint — tíz nap alatt végzik.

Éjjel érkezett belgrádi távirati jelentés szerint a „Detroit Búszkesége“ ma délután fél egykor a Zimony közelében lévő repülőtéren leszállt, ahol jugoszláv repülőtisztek és a repülőklub tagjai fogadták. Az amerikai pilóták meguzsonnázták, majd megtöltötték benzintartályaikat és félkettőkor startoltak Konstantinápoly felé.

— **Rekvium a király halálának 40 napos fordulóján.** Bucarestből jelentik: Csütörtökön Argesban gyászistentisztelet lesz Ferdinánd király halálának 40 napos fordulójának alkalmával. A gyászistentiszteleten résztvesznek a királyi család és a kormány tagjai.

— **Prefektusi konferencia az iskolaépítések ügyében.** Bucarestből jelentik: Dr. Anghelousou közoktatásügyi miniszter ma megbeszélést folytatott az erdélyi prefektusokkal a kormány új iskolaépítési programjáról, amelyben támogatásukat kérte. Közölte, hogy a legutóbbi megalakított speciális bizottság részletes kulturprogramot dolgozott ki az ország minden részére vonatkozólag.

— **A görög exkirályi pár utja.** Bucarestből jelentik: A görög exkirályi pár holnap Bledből visszaérkezik Bucarestbe.

— **Védekezés a gyermekparalízis ellen.** Bucarestből jelentik: A közegészségügyi miniszter szigorú intézkedések foganatosítását határozta el a gyermekparalízis leküzdésére. A belügyminiszteriumot annak elrendelésére kérte fel, hogy tiltsák el a tíz éven aluli gyermekeket a színházak és mozis látogatásától. Staicovici főorvos kijelentette az újságíróknak, hogy a betegség már visszafordíthatóan van, mindamellett szigorúan be kell tartani az előírt óvintézkedéseket. A halálozási arányszám nem haladja túl a 13 százalékot.

— **Revolveres merénylet a bolgár miniszterelnök ellen.** Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt szöfiati jelentése szerint Liagseff miniszterelnök ellen revolveres merénylet történt, amely azonban eredménytelen maradt.

— **Beiratkozás a bucuresti-i akadémiára.** A bucuresti-i tudományegyetem dékánja hivatala közli, hogy az állami felsőbb tudományok 3 éves akadémiájával bíró főiskolájába a beiratkozások szeptember 1-én kezdődnek és október 10-ig bezárólag tartatnak. A felvételi kérelemhez a születési bizonyítványon, 2 fényképen kívül csatolni kell az érettségi bizonyítványt (lehet külföldi is), vagy az ezzel egyenértékű és az elvégzett középiskolák (liceum) végbizonyítványát. Mindazok, akik nem rendelkeznek érettségivel, illetve csak valamelyik liceum negyedik osztályát végezték, külön felvételi vizsgát kötelesek tenni és pedig a román nyelv és irodalomból, a francia nyelv és irodalomismeretből, az egyetemes világ- és román történelemből, az általános és hazai földrajzból, valamint a metafizikából, amely tudományok a főiskola 3 évre összeállított tantervét is magában foglalják. Beiratási díj az 1927—1928-as tanévre: az egyik szekcióba 2650 lej, mindkét szekcióba 4150 lej, felvételi vizsga díja 600 lej, minden egyes anyag után 200 lej, a tudori diplomáért 2000 lej, az elismert anyagért 300 lej. Felvételi kérelmek az iskola titkárságához, Bucuresti B-dul 2. C. Bratianu 41 nyújtandók be.

— **A török háború 50 éves évfordulója.** Bucarestből jelentik: A fővárosi lapok hasábos cikkeiben méltatják az 1877. évi háború döntő ütközetének jelentőségét a mai 50 éves évfordulója alkalmával. A törökökkel folytatott háború döntő ütközete Grivita mellett folyt le, ahol a román hadsereg az orosz csapatokkal együtt eldöntötte a háború sikerét.

Drágitják a kenyeret és tejet.

— **A pékek és tejszarnokok áremelést kértek a maximáló bizottságtól.** —

(Arad, augusztus 30.) Aradváros vezetősége két havi szünet után, szeptember 2-án tart ármximáló ülést. Eddig két kérvény érkezett be az aradi gazdasági hivatalhoz. Elsősorban a pékek jelentkeztek, akik arra hivatkoznak, hogy a jelenlegi kenyérrakár mellett nem tudják tovább folytatni iparukat, mert súlyos ráfizetéssel dolgoznak. Kérik ezért a várost engedélyezze a péksütemények árának jelentékeny emelését. A másik kérvényt az aradi tejszarnokok adták be. Itt arra hivatkoztak, hogy a tartós szárazság és a jégverés következtében a takarmányárak emelkedtek és ezért szükséges az emelés, amelyet a város különben minden év őszén engedélyezni szokott. A város vezetőségének álláspontja az, hogy a pékek áremelése egyáltalában nem jogosult és így az ármximáló bizottság nem fogja engedélyezni az árdrágitást.

— **Pályázat az aradi tudószanatorium főorvosi állására.** Az Aradi Közlöny foglalkozott már az aradi tudószanatorium főorvosi állásának kérdésével. Mint ismeretes, a tudószanatorium jelenlegi főorvosa dr. Copacianu, aki lelkiismeretesen végzi tisztjét. A város vezetőségének azonban az az álláspontja, hogy a kórház élére egy olyan főorvos kell, aki sehol máshol elfoglalva nincsen és egész energiáját, egész tudását a sanatorium betegének szánja. Dr. Copacianu pedig a megyei kórház belgyógyászati osztályának vezetője is és ebben a minőségben a kórház beteget foglalják le idejének jelentékeny részét. Ez az oka annak, hogy Aradváros vezetősége november hónap folyamán versenypályázatot ír ki a tudószanatorium igazgató-főorvosi állásának betöltésére. A múlt évi pályázat nem végződött eredménnyel és ezért kellett a városnak ideiglenes megoldást választani.

— **A magyarok ajándéka Rothermere lordnak.** Párisból jelentik: Csütörtökön délután adja át a magyar küldöttség Rothermere lordnak a 24 kötetbe gyűjtött üdvözlő aláírásokat a Hotel Ritzben. Ezután Rothermere a hotelben ebédet ad, amelyre a magyar küldöttség tagjait meghívta.

— **Elmennek Aradról a székely cigányok.** Ismét szegényebb lesz egy szimul Arad éjszakai élete. Bámbó Béla, a híres marosvásárhelyi cigányprimás zenekarával együtt elköltözik Aradról, ahol a szimpatikus székely cigányok nagyon sok jóbarátot szereztek maguknak. Az aradi kávéosokkal kötött szerződésük elsején lejár és Bámbóék visszatérnek patriájukba, Targu-Mures-Marosvásárhelyre. Néhány hónappal ezelőtt kellemes feltűnést keltett Aradon az új, nótás cigányzenekar, amely esténként kitűnő hangulatot teremtett a kávéházakban. Nemrégiben azonban elnémították a cigányok ajkáról a nótát és Nátyi Károly csellós szépen zengő baritonja is elhallgatott. Arad mondain közönsége mélyen fájlatja a Bámbóék korai távozását és a bucsuzó zenekar felkérésének tesztünk eleget, amikor a székely cigányok halálját és köszönetét tolmácsoljuk Arad közönségének az irántuk megnyilvánult szeretetért.

— **A CFR. szarkája.** Az aradi államrendőrség ma letartóztatta Popovici Constantin volt CFR munkást, aki az állomás raktárából nagymennyiségű rezer lopott. A letartóztatottat átadták az ügyészségnek.

— **Házasságok.** Gelléri Baba és Horváth Lajos f. hó 30-án Timisoarán (Temesváron) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

J. Löwy Margit (Kisjenő), Friedman Ferenc (Pecica) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Uj magassági világrekord.** Párisból jelentik: Calizot francia aviatikus 13 ezer méter magasságra emelkedett gépével és ezzel megdöntötte a magassági világrekordot.

— **Dr. Ungár hegödükurzusa, Bohuspalota.**

— **Halálos autószerencsétlenség.** Marasestiből jelentik: Halálos autószerencsétlenség történt ma hajnalban a marasesti-i—focsani-i országúton. Beilick Artur bucuresti-i gyógyszerész autója egy kanyarultnál az utszéli mély árokba fordult. Az autóban a gyógyszerészén kívül Beilickné, három gyermekük, Klein Steff laboránsnő és a soffőr ültek. Beilick nyomban meghalt, míg a többiek kisebb-nagyobb zúzódásokat szenvedtek. A gyógyszerész feleségét és 10 éves kislányát, valamint a laboránsnőt haldokolva szállították kórházba. A halálos karambol ügyében megindították a vizsgálatot. Érdekes, hogy ezen az utszakazon rövid idő alatt ez már a hatodik súlyos autószerencsétlenség.

noikkok adták be. Itt arra hivatkoztak, hogy a tartós szárazság és a jégverés következtében a takarmányárak emelkedtek és ezért szükséges az emelés, amelyet a város különben minden év őszén engedélyezni szokott. A város vezetőségének álláspontja az, hogy a pékek áremelése egyáltalában nem jogosult és így az ármximáló bizottság nem fogja engedélyezni az árdrágitást.

— **Dr. Vörös László gvásza.** Ismert és köztiszteltben álló aradi uriaszony hunyta le ma reggel örök álmra szemét. Özvegy Róth Lipótné, ismert aradi uriaszony ma hajnalban meghalt az aradi Therapia sanatóriumában 70 éves korában. Hosszas és kínos szenvedésektől váltotta meg a halál, a már hónapok óta súlyosan beteg uriaszonyt, aki fiatal korában egvike volt az aradi uritársaságok legkedveltebb tagjainak, az utóbbi időben azonban teljesen visszavonult a társaságtól és kizárólag a családjának élt. Hónapokkal ezelőtt egy súlyos betegség zavarta meg csendes életét az uriaszony a Therapia sanatóriumában heteken keresztül vivott nehéz tusát a halállal, míg ezután ma hajnalban legyőzötten hullott le meggyötört ősz feje a fehér párnákra. Az uriaszony halála kiterjedt és előkelő rokonságot borította gvászba. Dr. Vörös László, az Aradi Friss Ujság és Aradi Ujság főszerkesztője, valamint Domán Sándor aradi nagykereskedő felesége, Domán Mátyás szegedi nagykereskedő felesége és Vörös Ernő nadlaci fatermelő edesanyjukat gvászolják az elhunytban, akinek a temetése holnap, szerdán délután 5 órakor lesz az aradi izraelita temető halottasházából.

— **A romániai egyetemi tanárszövetség és gyakornokok első országos kongresszusa.** Hivatalos helyről nyert értesülésünk szerint október hó folyamán tartják meg Clujon az ország összes fakultásainak tanárszövetségi első országos kongresszusukat. Ez alkalommal a „Clujul Medical“ brvosi folyóirat nagy gyógyszer, műszer, laboratóriumi cikk és könyvkiállítást rendez. Közismert tény ma már az ilyeszerű kiállítások nagy jelentősége, melyen a modern tudomány legújabb vívmányai kerülnek bemutatásra, módot nyújtva az érdekelteknek azok megismerésére. A Clujul Medical ezuton is meghívja a gyógyszer, műszer- és könyvivar összes képviselőit a kiállításon való részvételre, s kéri, hogy ezt a szándékukat minél előbb jelentsék be az érdekeltek. Bárminemű felvilágosítást dr. Cimoca, Cluj, Bőrgyógyászati klinika ad.

— **Egyik börtönből a másikba.** Az aradi katonai hatóságok ma az aradi államrendőrséghez szállították Crecun György volt közkatonát, akit a hadbíróóság annak idején szándékos emberölés vétsége miatt kétesztendei börtönrre ítelt. Crecun kitöltötte büntetését és letelt szolgálati ideje is. Azonban valószínűnek látják, hogy más bűnök is terhelik lelkiismeretét, amelyekért a polgári hatóságok előtt kell felelnie. A rendőrség Crecun ügyében megindította a nyomozást.

Hogdány István

a zongoratanítást kezdőknek és haladóknak szepember 1-én újból mekezdli. Str. Barliu (Rákóczi-u.) 29.

— **Okmányok nélkül nem álltanak ki utlevelet.** Az aradi rendőrprefektura tudomására hozza a közönségnek, hogy miniszteri rendelet értelmében a legszigorubbban tilos olyan kérvényezőnek kiadni utlevelet, aki nem rendelkezik az előírt összes okmányokkal. Az utlevélosztály a rendelet alapján figyelmezteti az érdekelteket, hogy utlevéltügyben ne háborgassák a prefektust, aki semmi esetre sem járulhat olyan utlevél kiadásához, amelynek kérvényéhez nincsenek mellékelve az összes okmányok. A kérvények tehát az utlevélosztályhoz adandók be, ahol feltétlenül elintézik azokat, vagy megadják a szükséges felvilágosításokat.

— **Főnapló.** leltár bélyegezve. Kéremelnél.

— **Állat- és kocsiösszeírás Aradon.** Az aradi rendőrség katonai ügyosztálya ezuttal közli az érdekeltekkel, hogy az állat- és kocsiösszeíró bizottság szeptember 1-ével kezd meg munkáját az I. és IV. rendőrkörzetben. A bizottság a helyszínen fog működni és házról-házra járva végzi az összeírásokat.

— Békés megegyezés a budapesti vasasbérharcban. Budapestről jelentik: A Weisz Manfréd, Schlick-Nicolson és Egyesült Izzólámpa gyárak munkásai ma elfogadták a munkaadók által ajánlott béremelést és ma reggel már munkába állottak. A Weisz Manfréd-gyár négy, az Egyesült Izzólámpa öt százalékos heti béremelést ad. A Hoffner-Schrantz és Első Magyar Gépgyár munkásai holnap döntenek csak a sztráik ügyében, azonban bizonyos, hogy miután a három legnagyobb gyárban megszűnt a sztráik, itt is létrejön a békés megegyezés, amellyel teljesen véget ér a már hetek óta tartó sztráik.

— Simay Aladár nyerte a nagybányai galamblovó-verseny 2 legértékesebb díját. Érdekes galamblovó-verseny volt vasárnap a vadregényes fekvésű Nagybányán. A verseny fővonzerejét az képezte, hogy az első díjak a nagybányai festőkolónia kitűnő mestereinek, közte Thorma, Réthy, Mikola 10—20.000 lej értékű festményei voltak, melyek közül Simay Aladár aradi fürdőtulajdonos, ismert sportlövőnek 2 értékes festményt sikerült elnyernie. A verseny országos jellegű volt s azon Szatmár-, Szilágy- és Kolozsvármegyéek sportlövői nagy számban vettek részt.

— Levine kibékült Drouhin pilótával. Londonból jelentik: Hir szerint Levine ma Párisba utazik, ahol megegyezést kísérel meg Drouhinnal. Az amerikai gyáros 100.000 frankos pönalét ajánl fel a francia repülőnek, miután nem a Miss Columbián, hanem a légijáratok egyikén utazik. Levine kijelentette, hogy azért volt kénytelen szakítani Drouhinnal, mert az állandóan halasztgatta a startot és nem akart utnak indulni.

— Százkilométeres sebességgel a halálba. Targul-Neamtiból jelentik: Tegnapi esti távirati jelentés nyomán már rövidesen beszámoltunk arról a borzalmas autószerencsétlenségről, amely a Targul-neamti—Baltatesti közötti útvonalon történt. A halálos katasztrófát — a megejtett rendőri vizsgálat szerint — a soffőr könnyelműsége okozta, aki a sötét este-ben az ezen az utszakoszon lévő több veszélyes kanyarulat dacára is 100 kilométeres sebességgel robogott. A karambol közvetlenül Papi falu határában történt és a motorrobbanás következtében felriasztott falubeliek siettek elsőnek a szerencsétlen utasok segítségére. Szekereken nyomban a targul-neamti-i kórházba szállították a sérülteket, akik közül Butnaru Sofia, Poci őrmester és a soffőr még utközben kiszendvedtek. A súlyosan sérült utasok előadása szerint a társaság esti 11 óra után indult el autóján Baltatestiből, hol nagyobb mulatságot rendeztek. A soffőr — bár jól ismerte az utat — a Buga-lejtőn is megtartotta a 100 kilométeres sebességet, ami aztán a borzalmas katasztrófát idézte elő.

— Villámcsapás egy petróleumszondába. Bucurestiből jelentik: Moreniben tegnap villámcsapás következtében kivülvadt a Sostori társaság egyik szondája, amely napi 75 vagon nyersolajat termel. Attól tartottak, hogy megismétlődik a tavalyi szondatűz, amelynek eloltása több, mint egy hónapon át tartott. A telep tűzoltósága azonban rövidesen eloltotta a tüzet.

— Halálos szerencsétlenség egy kutfurásnál. Clujról jelentik: Ma reggel halálos szerencsétlenség történt a vasúti állomás közelében lévő Kerekdomb mellett, ahol kutfurási munkálatok folynak. A 12—13 méter mélységű kutba négy munkás akart leszállani, de eközben az összegyűlt gázok következtében elvesztették eszméletüket. Mire a munkásokat kiemelték, Pető József, aki legelől haladt, már halott volt. A másik három munkást súlyos állapotban kórházba szállították.

— A kisgyermek halála. Jelentették ma az ügyészségen, hogy Pascu Blaga 8 éves felmészi fiúcska játék közben a falu szélén álló mély kutba esett és megfulladt. Eltemetését engedélyezték.

— Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Kiházasítási Csoportja igazgatósága értesíti a t. közönséget, hogy az alapítási díjak elhagyásával és díjtételek leszállításával jóval olcsóbbá tette a tagoknak a csoportba való belépést. A vezetőség ezévi szeptember elsejével meg is kezdi a taggyűjtést. Felhívja azonban a közönség figyelmét, hogy csak oly egyéneket álljon szóba, akik a csoport irásbeli felhatalmazását tudják felmutatni. Az igazgatóság.

Hurokra került aradi betörőbanda

Szervezett társaság fosztogatta a Neptun kabinjait. — Számos újabb letartóztatás várható.

(Arad, augusztus 30. Mai számunkban jelentettük, hogy az aradi államrendőrség tegnap két kiskorú fiatalembert tartóztatott le, akik állandóan fosztogatták a Neptun-fürdő kabinjait. A lopott holmikkal egyrészt meg is találták az egyik letartóztatott lakásán. Ma egy aradi katonatiszt segítségével a rendőrség valószínűsítő bűnszövetkezetet leplezett le, amelynek tagjai évek óta fosztogatják a fürdő kabinjait és a tegnap letartóztatott két fiu szintén a szövetkezet tagjai között volt. Eddig Novac Ferenc és Popa Ferenc nevű egyének kerültek a rendőrség kezeibe és rajtuk kívül még egy fiatalkorú fiu.

Az öt letartóztatott vallomásából kiderült, hogy a szövetkezet tizenhét tagból állott és

— Orvosi hír. Dr. Windholz Béla szülésznő orvos szabadságáról hazaérkezett s rendelését Strada I. Vulcan (Kazinczy-ucca) 8. alatt, Terapia-szanatóriumban, ismét megkezdte.

Poloskairást, parkettasúrolást vállal
LOVASKÁROLY
Str. Oltuz 111. (Illés-ucca). 45 4

— 50%-os kedvezmény Lippafüreden. Lippafüred igazgatósága szeptember 1-től október 15-ig 50%-os kedvezményt nyújt a szobaáraknál. egy ágyas szoba 30 lejűl, két ágyas szoba 45 lejűl.

Méregpohártól a tollig.

Vukobrankovics Milica, a méregkeverő fejedelmi sarj újságíró lett Bécsben. — Mussolini tiltakozik az ellen, hogy „Elisabeth Thury” intervjukat csináljon olasz miniszterekkel.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől). Néhány hét előtt Mussolini erőlyes megróvásban részesítette a bécsi olasz konzulátust, amiért beutazási engedélyt adott Thury Erzsébetnek, a „Wiener Allgemeine Zeitung” rendkívül tehetséges és ügyes munkatársának, akit a konzulátus ajánló levelekkel is ellátott.

Thury Erzsébet, aki közel egy éve a „Wiener Allgemeine Zeitung” egyik legagilisabb és leghasználhatóbb munkatársa, Olaszországban járva nagy feltűnést keltett intervjukat csinált az olasz kormány tagjaival. Olasz tudósításai közül néhány németországi lapokban és a „Pester Lloyd”-ban is megjelent.

Mussolini leirata kapcsán most kiderült ennek a tehetséges fiatal újságírónek gondosan titkolt személyisége. Thury Erzsébet nem más, mint Vukobrankovics Milica, a méregkeverő fejedelmi sarj, akinek bűnpöre 4 év előtt nagy feltűnést keltett világszerte. Vukobrankovics Milica, Vuko Branko szerb fejedelm családjának egyetlen élő tagja meg akarta mérgezni főnökét, Stülpnagel bécsi könyvkereskedőt, aki elcsábította és mérget kevert a könyvkereskedő családjának ételébe is. A kísérlet szerencsére nem járt sikerrel, a méregkeverés nem követelt áldozatot, a bécsi esküdtsek azonban Vukobrankovics Milicát izgalmas tárgyalás után 3 évi börtönre ítélték. A szerencsétlen leány két évet ki is töltött büntetéséből, de példás viselkedése következtében azután kegyelemben részesült. Fogsága alatt megírta memoárjait, amelyek nagy feltűnést keltettek és különböző európai és amerikai lapokban jelentek meg folytatálagosan. — Ugy a tárgyalás alatti viselkedéséből, mint emlékirataiból kitűnt, hogy Vukobrankovics Milica nem közönséges gonosztevő, hanem tettét egzaltált állapotban követte el. Kiszabadulása után mindenféleképpen megpróbálkozott, míg végre Thury Erzsébet néven a „Wiener Allgemeine Zeitung” szerkesztőségében helyezkedett el és ma egyik legfürgébb munkása a bécsi sajtónak.

Mussolini azonban könyörtelenebb mint a bécsiek, akik megbocsátották multját ennek a tehetséges, dolgozni akaró, szánalomra méltó asszonynak és a konzulátushoz intézett leiratában méltatlankodását fejezi ki, hogy alkalmat adott egy „méregkeverőnek” olasz államférfiak megintertjuvolására.

tagjai között nő is van. A tolvajszövetkezet többi tagjainak letartóztatása ma éjszakára várható. A rendőrség a délután folyamán ismét házkutatást tartott az egyik letartóztatott lakásán és rengeteg lopott holmit találtak. A nyomozás valószínűnek tartja, hogy a szövetkezet tagjai nemcsak a Neptun-kabinok fosztogatásával foglalkoztak, hanem egy régebben működő szervezett fosztogató és betörőbandát tartottak fenn, melynek tagjai betörésekkel, lakásfosztogatásokkal és zsebmetészéssel foglalkoztak. Az ebben az irányban kiterjesztett nyomozás alapján ez a feltevés beigazolódtott és előreláthatólag a rendőrség rövidesen egy régen működő bűnszövetkezetet tesz ártatmatlanná.

Miért mondott le lord Robert Cecil?

Baldwin nem osztja a lord pesszimizmusát.

Londonból jelentik: Lord Robert Cecil ma nyilatkozott a lapoknak lemondásának okairól. Kijelentette, hogy a leszerelési konferencia miatt lépett vissza és lemondása azonnali hatályu. Ugy érzi, hogy a kormányon kívül nagyobb munkát tud a leszerelés érdekében végezni. Bár Angliát nem képviseli hivatalosan a Népszövetség ülésén, azért lehetséges, hogy résztvesz az üléseken, mint brit delegátus.

Baldwin különben levelet intézett lord Robert Cecilhez, kijelentve, hogy a kormány politikája nem különbözik lord Cecil nézetétől. A konferencia meghiusulása miatt követendő eljárás alapelveit maga Cecil dolgozta ki, ő nem hibáztatható a kudarcért sem és remélhetőleg ennek ellenére is a flottaépítésben rövidesen csökkentésre kerül a sor. Nem osztja a lord pesszimizmusát és a nehézségek nem okozhatják azt, hogy most végleg feladják a megegyezésre irányuló kísérleteket.

A „szerkesztő úr” rabbilincsben.

Friedman Izidor álhírlapírótt összekötözve hozták Aradra.

(Arad, augusztus 29.) Annak idején megírta az Aradi Közlöny, hogy különféle százhamoságok miatt az aradi rendőrség letartóztatta Friedman Izidort, aki Aradon hírlapírónak adta ki magát. A letartóztatás a satmari nyomozó hatóságok megkeresésére történt és az álhírlapírótt egy rendőr kísérte Aradról Satmára. Friedman azonban Oradea-maren megszökött a rendőr kezeiből. Igna Péter rendőr visszatért Aradra és bejelentette az esetet. Ignát akkor fogolyszöktetés címén letartóztatták és még ma is az aradi ügyészség fogságában ül. A megszökött Friedman ellen körözlevelet adtak ki és tegnap sikerült az oradeai rendőrségnek letartóztatnia. Hogy szökését meg ne ismétlje, az oradeai rendőrség összeláncoltatta Friedman Izidort és úgy szállították ma délelőtt az aradi államrendőrségre, ahonnan hasonló módon fogják elszállítani Szatmára.

Grozavescuné újabb botrányai

A tenorista családja meg akarja akadályozni a memoárok megjelenését.

Bécsből jelentik tudósítónk: A Wiener Sonn- und Montagzeitung hétfői számában megkezdte Grozavescuné emlékiratainak közlését. Az emlékirat közlése rendkívül mélyen érintette Grozavescu édesanyját és nővérét, akik megbízást adtak több neves ügyvédnek, hogy minden törvényes eszközzel akadályozzák meg a memoárok közlésének folytatását. Grozavescu özvegye tegnap este hat órakeről megjelent volt férje lakásán és több dolgot el akart vinni, amit azonban a lakásban tartózkodó ügyvédek megakadályoztak. Emiatt óriási botrány keletkezett, mert Grozavescuné minden áron magával akart vinni egyes tárgyakat. Az uccán összegyűlt közönség rendkívül fenyegető magatartást tanúsított Grozavescunéval szemben, aki sietve elmenekült.

Pesti pünkösdi királynéja dicsőségre vágyik.

Moziszinésznő lesz a szépségverseny győztese. — Verebes Ernő, a magyar származású filmszínész vízi magával Székely Ibolyát, akit nagyon tehetséges színésznőnek tart.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Kint a Hűvösvölgyben a paraszti uton egy pár nap óta hollywoodi élet urakodik. Igaz, hogy csak egészen szerény miniatűr keretekben, de ezek a keretek sem megvetendők, ha arra gondolunk, hogy ez a kevés is jobb a semminél. Mert ha ez nem lenne, akkor igazán csak hirtől és anketozásokból ismernénk meg a magyar filmgyártást.

Kint az udvaron apró csoportok, leherre meszelt, karikázott szemű estélyi ruhás nők, frakkos férfiak és ömlik róluk az izzadság. Pedig a napon nincs több csak 30 fok meleg. A műteremben ellenben 55—60 fokra is felszalad a higany. Ugy csapja fejbe a gyönyörű belépőt a fullasztó hőség, hogy még lélegzeni is elfelejt és a szenvedő színészek és színésznők, akiknek az arcáról folyékony pépként csurog a szájukba a festék, olyan elkeseredetten játszanak, hogy az egyes drámai jeleneteknél igazán nincs sok utbagazatása a rendezőnek. — Szívből megértően vágják a szenvedések ábrázatát egy strandfürdőre, vagy legalább is egy szelet finom fagyalatra gondolva. De segítség nincs. A lámpák és a napfény kegyetlenül ontják a meleget és itt aztán igazán helytálló az a mondás, hogy arcod verejtékével keresed meg a mindennapi kenyeret.

A műteremben egy bár díszlete díszleg. Páholyok, rendes színpad, lufballonok, pezsgős poharak, vödörök, csak ép a pezsgő hiányzik. A valódi pezsgőt még nem engedheti meg magának a magyar filmgyártás. Itt nem lehet előre inni a medve bőrére. Van itt még valódi jazz-band s görlicék, görlok, — sőt egészen öreg görlok, frakkos pincérek, elegáns urak, a kiken már kissé kinőtt és kikopott a smoking és a frakk, táncoló párok, virágárus lányok, — minden, ami a valódi éjjeli életben nélkülözhetetlen.

— Jön a bárjelenet — adja ki a vezényelő Vanicsek mester — minden ember a fedélzetre.

Előjön vagy hat nő és három férfi.

— Hol a többi... üvölti Vanicsek. Hatvan közül csak hat van itt...?

Erre kiderül, hogy a társaság egy része elszéledt a kertbe hűsülni. Ugy kellett őket összeretelni, mint a nyáját szokás. Kiabálás, a rendezők kezdenek berekedni, míg végre nagy nehezen elhelyezkedik a csoport.

— Vigyázz!... Felvétel!... hangzik a vezényező.

A jazz-band belekezd, a párok felugrálnak, a lámpák vakító fénye és pokoli hősege mellett táncba kezdenek.

Egy perc és Vanicsek abbahagyja a kurbilizást.

— Nem lehet — mondja dühösen — nem megy!... Azt hiszik, kiút vannak a ligetben a gyorsfotografusnál, mindenki a gépbe bámul.

Az idő mulik... Minden lépés előre nehéz, fáradságos munka. Akinek momentán niucsen dolga, kint sétál az udvaron és unatkozik. Unja az életét, a sajátját és a másét...

A férfifőszereplő Verebes Ernő. A texasi fiu. Pesten alig ismerik. Még abban az időben ment el, mikor a Blaha Lujza-színház színpadáról lelövésrel fenyegette meg egy tulszigori kritikus. Tudniillik, hogy lelövi a színpadról, mert olyan rossz. Abban az időben Manfréd Noa berlini filmrendező Pesten járt, meglátta a kis Verebest és mivel nem osztotta a szigorú kritikus nézetét, fogta a fiut és magával vitte Berlinbe — filmezni. Azóta rámosolygott a szerencse. Ismerik, jól keres, saját autója van, (kint ugyan a műteremben azzal üvöltik, hogy még nincs kifizetve) és a 24 éves fiu kint Berlinben már név. Star! A műterem előtt ül egy padon, dül a víz róla, épen most készült el egy jelenetével. Mellette a film női főszereplője, Székely Ibolya ül. Ő sem fázik, pedig ép a napokban terjesztették róla azt a hírt, hogy öngyilkos lett egy filmszerepe miatt, amit nem kapott volna meg. Hát én megnyugtathatom az aggódókat, a kis Ibolya nem úgy néz ki, mint aki a napokban öngyilkos lett volna, sőt!... Ellenkezőleg!... Ugy ül ott Verebes mellett, hogyha valami idegen szem messziről nézné, biztosan szerelmes párnak tartaná őket.

— Meddig marad Pesten?... — kérdezem Verebest.

— Elsejéig!... Ez a legmesszebb terminus, mert harmadikán Londonba kell mennem, a hol a Faun főszerepét fogom játszani.

— És Pest?...

— Megint itt hagyom!...

— Na és?... Nem sajnál senkit sem itt-hagyni?...

— Nem!... Mert akit sajnálnék, azt viszem magammal.

???

Igen!... Székely Ibolyát viszem magammal, velem jön Berlinbe, onnan Londonba és ha lehet, ő lesz a partnernőm a Faunban.

— Hát olyan tehetségnek tartja, hogy odakint a nagy versengésben is megfogja állni a helyét?...

— Igen... Székely Ibolya határozott tehetség, csak idehaza a szűk keretek között nem tud kifejeződni. Egyévi erős gyakorlat után minden reményt be fog váltani.

Kirabolták

Oradea város főjegyzőjét.

Hetvenezer lej értékű ékszert és aranyneműt loptak el a főjegyző lakásáról.

(Az Aradi Közlöny oradeai tudósítójától.) Tegnap délután eddig még ismeretlen tettesek kifosztották Vostinár János váradai főjegyzőnek az Apolló-palota harmadik emeletén levő lakását. Vostinár főjegyző a szőlőjében nyaral, csak nővére tartózkodik a lakásban, aki történetesen a városban volt bevásárolni. A betörők alapos munkát végeztek. Lapos vésővel felfeszítették az ajtót, amelynek zárjában biztonsági készülék is volt s a forgalmas hérpalota folyosóján senki nem vette észre, hogy betörők dolgoznak a lakás ajtajában.

Vostinár főjegyző nővére este nyolc órakor ment haza s a lakás ajtaját nyitva találta. Izgatottan sietett be s gyorsan megállapíthatta, hogy az összes szekrények is fel vannak törve. Nyomban értesítette a rendőrséget, a honnan Borody György ment ki a helyszínre a bünyügyi osztály személyzetével a helyszíni szemlét megtartani. Megállapították, hogy a betörők 60—70 ezer lej értékű ékszert és pénzt vittek el magukkal, azonkívül egy duplafedelű aranyórát, egy szimplafedelű aranyórát, egy antik aranyláncot, egy briliánst, egy pecsét- és egy jegygyűrűt. Azonkívül két darab tiz koronás aranyat és kétszázötven darab egy és két koronás ezüstöt. Az értékpapírok közül egy ötvenezer lej életbiztosítási kötvényt és a lakás, valamint a szőlő, azonkívül a főjegyző belényesi házának biztosítási kötvényét is magukkal vitték.

Érdekes, hogy egyetlen darab ruhánemű nem hiányzik, azonkívül otthagytak egy hatalmas pecsétkelettel ellátott borítékot is, amelyben százezer lej készpénz volt. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a betörők kézrekerítésére.

APOLLOBA **MA PREMIER**

„Lux Journal”
1. felvonásban.

3. Ös.
Viljáték 1. felv.

Nevető férj.

A hason című operett után 8 felv.
Főszerepben:
Livio Pavanelli

Előadások
5, 7, 10-kor.

Mérsékelt
helyárak!

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 1/2 és este 10 órakor

Aradon PREMIER!

SZERETLEK

Pazar kiállítású gyönyörű sláger-film. Főszerep.:
Alfons Fryland, Llano Hald és Livio Pavanelli.
Jön! Erdélyben premier!

BEN-HUR világ-szenzáció

Szép idő esetén az esti előadások a kerthelyiségben.

Kiirtották

Románia utolsó haramiavezérét.

Cocos élet-halál harca a csendőrökkel. — A hírhedt rabló füttyörészve ment a másvilágra.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának távirata.) Cocos hírhedt haramiavezérrel a rettegett hegyi rablók ugyszólván utolsó példánya veszett ki. Igaz ugyan, hogy Terente, Tomescu és Niculita után csak szürke, kis epigon volt Cocos. Aki nek lelkiismeretét „mindössze”, ha sok, 10—15 rablógylkosság terhelte, de akik még az efajta elszánt emberek nyomába léptek, már korántsem jelentik még ezt a „klasszist” sem. Cocos, mint legtöbb mai szegénylegény — a katonaságtól szökött meg és először 1925. tavaszán szennyezte vér a kezét, amikor a lasi-i környéki hegyek között bujdosva, meggyilkolt és kirabolt egy pásztorembert. Utána két csendőr meggyilkolása következett, ami aztán végleg a betyáreltre riasztotta az elszánt embert, aki előbb Terente rablóbandájába lépett be, később azonban „önállósította” magát és jól megszervezett bandája élén rettegett a falvak és községek lakóit. Legutóbb augusztus elsején indult meg az utolsó hajszja Cocos és bandája ellen. A belügyi kormányzat — amely utóbb Ráday gróf példájára kemény kézzel látott hozzá az utóbbi években veszedelmes arányban elszaporodott emberi duvadak kiirtásához — augusztus 7-én két század csendőrt vezényelt ki Cocos bandájának kézrekerítésére. Először 9-én hajnalban tártak első nyomra a csendőrök, akik akkor megkezdtek a bekerítést. Cocos azonban megérezte a veszedelmet és Ukrajna felé sikerült neki kimenekülni a csendőrgyűrűből. Ezuttal azonban a határon már nem sikerült átszöknie s ezért kénytelen volt visszahuzódni a lasi-i erdőségekbe, majd Orhei felé menekült. Talán ezuttal is sikerült volna neki egérutat nyernie, ha közbe nem jön egy váratlan fordulat. Cocos ugyanis valami kisebb vétség miatt megbotoztatta egyik haramiáját, aki aztán boszút forralt s éjnek idején a rablók szállásához vezette a csendőröket. A veszélyt azonban ekkor is előre megérezte Cocos és embereivel heves puskatüzzel fogadta a csendőröket. Hajnalig tartott a harc a csendőrök és haramiák között, végül is a teljes banda elfogatásával végződött. Cocos azonban már elkerülte a földi igazságszolgáltatást, a csendőrgyölök végeztek vele. A véres összeütközésnek a részleteit csak most közölte hivatalosan az orhei csendőrszárnyparancsnokság s szerint Cocos hihetetlen ellenállást fejtett ki a csendőrökkel szemben. Egymaga egyszerre két fegyverből lött az üldözőkre s amikor közelharcra került sor, baltát ragadva védekezett. Minden lövése és baltacsapása halálos volt s valószínű, hogy a küzdelem színhelyén holtan maradt 19 csendőr közül legalább tizenötnek ő okozta halálát. Amikor a csendőrök lebírták, még élt. Bár nem kevesebb, mint ötven halálos sebből vérzett, utolsó perceiben is mosolygott és füttyölt. Vasiliu csendőrkapitány megütközéssel kérdezte tőle:

— Miért füttyülsz. Cocos? Inkább szállj magadba, a legnagyobb bíró vár rád.

— Előkészítettem az utamat. A viszontlátásra kapitány ur. Ha levágiák a fejemet, nagyon vigyázzanak, ne tegyék Terente mellé, mert az csak csirketolvaj volt énmeltemem. — Aztán újból füttyülni kezdett és amikor hordágyra emelték, kilehelte bűnös lelkét.

SPORT

O A Meteor Kerékpár-Club szeptember 4-én délután 3 órai kezdettel tartja az AAC-pályán Vaslaskay-vándordíjas országos kerékpárversenyt.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A közeljövőben megtörténik a valutastabilizálás

Az ország gazdasági körei felfokozott figyelemmel várják a nagyszabású tranzakciót.

(Az Aradi Közlöny Bucuresti tudósítójának távirata.) Bucuresti vezető finanszierjei külföldön tartózkodnak. Ezuttal nem a szokásos üdülésre utaztak, hanem szoros összefüggésben van utjuk a pénzügyminiszternek Románia gazdasági életére messze kiható tárgyalásaival. A bankárok Berlin, Páris és London nagybankjaival meglévő összeköttetések kiszélesítésén munkálkodnak, de lázasan figyelik Bratianu Vintila tárgyalásainak részleteit is és elhatározásainak mikéntjéből kombinálják további üzletpolitikájuk irányát. Bucurestibe komoly forrástól a bankokhoz beérkezett bizalmas hírekből megállapítható a valuta stabilizációjának közeli időpontban való effektuálása, mint a nagy konvertáló és investíciós állami kölcsönünk első feltétele. Azt is tudni vélik, hogy az junktimot képez. Mindenesetre jelentős körülmény, hogy a Banca Nationala tervszerűen már most a 14 nap óta tartó devizavásárlásait beszüntette és az őszi és szokatlan gondoskodással a tavaszi esedékes bonok beváltásához szükségelt devizaszükségletét is fedezte. Bizonyos, hogy a stabilnak mondható kurzusnívó állandósítása biztosított addig, míg a hétepcséses

hítek nyilvánosságra nem jut: a stabilizációs pont és annak körülményei. A Bucuresti-i devizaüzlet érthetően üzletelen, a spekuláció sem fel, sem lefelé, minden támpont nélkül, képtelen mobilizálni. A tendencia kissé szilárd, a vevők így is tartózkodnak. A tőzsdéi spekuláció már serénykedik és a tropikus hőség ellenére zsufolt teremben az üzletörök sok meglepetést hoztak. A petróleumértékek váratlanul emelkedtek, a Credit Minier és az I. R. D. P. szökkentek nem sejtett outsiderként magasabb kurzusokba. A bankértékek walcooverje, a Banca de Credit Roumain ezuttal versenytársat kapott a Comro-ban, melynek részvénykursusát favoritként kezelték a kullisszban. A háttérből egy ipari papír is kifutott, az Erste Bukovinaer Bierbräuerei 15 százalékos aut-fal jegyezve. A gabonatőzsde üzletelen, hangulatlan, a máskor izzó, forgalmas augusztus utónapjaiban lázasan fejlődő üzletnek se híre, se hamva. A pénz és áru álmosan néznek farkasszemet, az üzlet kialakulását szeptemberre véleményezik az érdekeltek, de ebben a kijelentésben több az önbiztatás, mint a valóság.

A buzakivitel katasztrófája.

Hatalmas buzafelesleg várak exportra Romániában. — A romániai buza nem versenyképes a külföldi piacon.

(Arad, augusztus 30.) Az aratási munkálatok elvégzése után egy olyan hatalmas agrárállamban, mint aminő Románia is, fokozott erővel és buzgalommal kellene megindulniok az exportszállításoknak. Ez a fontos államgazdasági kampány azonban ebben az esztendőben sokkal lanyhábban és kilátástalanabban indul meg, mint az elmúlt évben és ha a kormány sürgős intézkedésekkel nem segít a romániai gabonakereskedelem nehézségein, könnyen megtörténhetik, hogy a kiváló romániai buza, amely minőségben az amerikaiat is felülmúlja, végsőképpen elveszti összes régi piacait, miután a budapesti és a bécsi piacokat már évekkal ezelőtt elhódította a sokkal olcsóbb csehszlovákiai gabona.

Az ideai termés eredménye ugyan 25—30 százalékkal kevesebb volt, mint a tavalyi, mégis hatalmas felesleg maradt az exportszállításokra is. A külföldi és különösen a közép-európai piacokon óriási a kereslet a gabona és elsősorban a buza iránt, mégis a román gabona sem Budapesten, sem pedig a bécsi piacon nem konvenial. A bécsi tőzsdén a buza ára erősen szilárd, mert Magyarországról és Jugoszláviából nagyon csekély a kínálat. A magyarországi nagymalmok ugyanis a maguk használatára szükséges gabonamennyiség biztosítása végett exportáron felüli paritáson vásárolják össze a gabonafelesleget. A közép-európai helyzet nagyon kedvező Romániára, ha a vámpolitika és a szállítási nehézségek gyökerében nem önék a kivitelt. Az új vámtarifa szerint a gabonaszállítmányok után vagononként 5 font kiviteli illeték fizetendő. Már ez az egy tétel is nagyon illuzóriussá teszi a román gabona versenyképességét, de a vasuti tarifa drágasága horribilis módon emeli a gabonaárakat. Előállt az az egészségtelen helyzet, hogy egy vagon gabona szállítási díja Galacba sokkal nagyobb, mint például Triesztbe, vagy Fiuméba. Oka ennek az, hogy míg Jugoszlávia a tranzit gabonaszállítmányokra kedvezményes díjtételeket engedélyezett, mi nálunk a kormány tudni sem akar hasonló intézkedésről. Ezzel szemben Csehszlovákia is volt olyan élelmes, hogy az osztrák vasutakon kedvezményes díjtételeket biztosított a Trieszt felé irányított gabonaszállítmányok részére.

Az is nagy nehézségeket okoz pillanatnyilag, hogy a rendelkezésre álló gabonakészleteket nem lehet elszállítani a katasztrófális vagonhiány miatt. A kiváló minőségű romániai acélos buza az őszi exportszállítások megkezdésekor nem találhat piacot és nem szerezheti

vissza régi hegemóniáját a közép-európai gabonakereskedelemben.

Zürichben 3.21 a lej.

Helyi valutaárak. (Augusztus hó 30.)
Kifizetések: Berlin 38.85, Amsterdam 65.50, Newyork 162.75, London 793, Páris 640, Milanó 8.97, Prága 4.84, Budapest 28.55, Zágráb 2.87, Bécs 22.97, Zürich 31.45. Áru: márka 38.50, dollár 161, angol font 785, francia frank 6.40, olasz lira 8.90, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.80, osztrák schilling 23.20, svájci frank 31.20. Pénz: márka 38, dollár 159, angol font 775, francia irak 6.20, olasz lira 8.40, cseh korona 4.70, pengő 28.20, dinár 2.70, osztrák schilling 22.90, svájci frank 30.70: irányzat lanyha.

Zürichi tőzsdényítés. (Augusztus hó 30.)
Berlin 123.40, Amsterdam 207.75, Newyork 518.62.50, London 2521.25, Páris 20.32.75, Milanó 28.17.50, Prága 1537, Budapest 90.75, Belgrád 9.13.25, Bucuresti 321, Varsó 58, Bécs 73.05.

Zürichi tőzsdezárlat. (Augusztus hó 30.)
Berlin 123.40, Amsterdam 207.75, Newyork 518.50, London 25.2i, Páris 20.33, Milanó 28.19, Prága 15.37, Budapest 90.75 Belgrád 9.13, Bucuresti 321, Varsó 58, Bécs 73.05.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Augusztus hó 30.)
Devizák: Páris 6.36, Berlin 38.65, London 789, Newyork 162.25, Milanó 8.87, Zürich 31.33, Bécs 22.87, Prága 4.81. Valuták: Napoleon 655, márka 38.50, leva 1.24, török lira 7.85, francia frank 6.45, svájci frank 31.75, olasz lira 9.15, drachma 2.10, dinár 2.92, dollár 160.50, lengyel zloty 18 és fél, osztrák korona 23, pengő 28.75, cseh korona 4.82.

= Zab- és árpaszállítás. A szebeni 7-ik hadtest gazdasági hivatala pályázatot hirdet 150 vagon árpa és 50 vagon zab

URANIABAN			
Kettős	3-11	5, és 1/10 órákor	müsor
Premier!	Istenek, emberek — állatok		Premier!
gyönyörű indiai történet, 7 felvonásban. Főszer.: Ellen Klirty és Mészáros Gyula. Ezt megoldózi:			
Korista leány			
szerelemi regény, 8 felvonásban. Főszerző: BETHY COMPSOHN.			

szállítására. A szállítandó gabonaműnek feltétlenül la minőségűnek, 60 illetve 42 kiló súlyúnak kell lennie és 5 százaléknál több idegen anyagot nem tartalmazhat. Szövetkezetek, birtokosok, bérlők és kereskedők előnyben. Szerződés kötés. Alkalmával 10 százalék biztosítéki összeget letétbe kell helyezni. A szállítmány átadása, illetve az átvétel a szebeni állomáson történik. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az aradi gazdasági hivatal is.

Rádió-műsor.

Szerda, augusztus 31. Wien—Grác. 20.06. Népszert hangverseny. — Zágráb. 22. Hangverseny. — Stuttgart. 20. A' filharmonikus zenekar hangversenye. — Róma. 21.10. Szimfonikus hangverseny. — Prága. 20.10. Tossetti Turcul énekhangversenye. — Pozsony. 19. Cigányzenekari hangverseny. — Nápoly. 21. Hangverseny. — München. 19.30. Görög zenekar hangversenye. Milano. 20.45. Operettelőadás. 23. Jazz-band. — Leipzig. 20.15. Spohr-est, hangverseny. — Frankfurt a. M. 20.15. Hanz Bassermann hegedűművész szonáta este. Boroszló. 20.30. Kamarazene. — Berlin. 21. A Beckerzenekar hangversenye. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17. Cigányzene. 18.30. A margitszigeti szimfonikus zenekar bucsuhangversenye. 21.30. Cigányzene.

Putty Lyának

három autója, tiztagu szolgaszemélyzete van Hollywoodban, palotája Berlinben és tavasszal visszatér családjához.

A világhírű filmprimadonna nagyszerű karrierje és érdekes szerelemi regénye.

(Az Aradi Közlöny Budapesti tudósítójától). Putty Lyáról, a ma már világhírű magyar filmprimadonnáról a külföldi nagy lapokban a legfantasztikusabb híradások jelentek meg. Megírták, hogy a művész nő német származású, apja a büxensteiní Hoyos báró, ő pedig özvegye egy norvég-követségi attasénak. Budapesti tudósítónk hosszabb beszélgetést folytatott a nagy filmprimadonna bátyjával, Putty Sándor szolgálton kívüli huszárfőhadnaggyal, aki most igen érdekes dolgokat mondott el hugáról. Elmondta, hogy ugy őt mint hugát rokoni szelvény fűzik Szemere Istvánhoz, a nagy Szemere-vagyon esvedüli örököséhez, akinek titokzatos házassági ügyével sokat foglalkoztak nemrégiben a lapok. — Putty Lya anyja ugyanis Hoyos grófnő volt, testvére Szemere István anyjának, így tehát a művész nő unokatestvére a fiatal Szemere-nek.

A művész nő apja huszárszázados volt és férje, akitől elvált, nem norvég követségi attasé, hanem szántói főszolgabíró és Putty Lya Sátorajauhelyről indult el világhódító útjára. Főszolgabíróné korában is gyönyörű szép asszony volt Putty Lya és ahol csak megfordult, vagy sétált, mindenütt valósággal csodálták az emberek. Pár év alatt Amerika egyik legelső filmsillaga lett.

— Hugom ritkán ir haza Hollywoodból — mondta Putty főhadnaggy — de ha ír, akkor 20—25 oldalas levél érkezik tőle. Nagyon sokat dolgozik és erősen hódol a sportnak, aminek már gyermekkorában nagy rajongója volt. Három autója is van, amelyeket egvedül vezet, de ha defektus éri, ő maga javítja meg a motort is. Igazi sportlady, aki emellett lovagol, viv és uszik. Azt írja, hogy boldog és nagyon jól érzi magát a film igazi hazájában, Hollywoodban. Ma már tekintélyes vagyon ura és Berlinben van egy palotája is. Háztartása teljesen hozzáillik nagystilű életéhez. Tíz tagból álló szolgaszemélyzet veszi körül. Tavasszal különben hat hétre haza jön a hugom és akkor meglátogatja Szemereéket is.

A nagy művész nő pompás fényképeket is küldött haza, amik különböző szerepeiben és pazarul berendezett lakásában a filmprimadonnát, akiről különben az a hír is járja, hogy egy dús gazdag ifjú gróf feleségül kérte, de azzal a feltétellel, ha végleg bucsút mond a filmnek. És Putty Lya még nem döntött. Viaskodik önmagával...

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzura: Prefectura Judetului.

Őszi és téli, női és gyermekfelöltő és kabát újdonságok megérkeztek:

Női felöltők 1000, gyermekkabátok 600, szövetruhák 650 lejtől kezdve. Kérni árúházzal vétel kényszer nélkül megtekinteni és személyesen meggyőződni utólagos ellenőrzésről. Angol és francia szalonok.

Julia PLESZ Gyula

Központi női és gyermekruha nagyruházata ARAD, Str. Colonel Pirici No. 5., a színház hátsó bejáratával szemben. Tessék a címet jól megjegyezni!

NYILTTÉR

NYILATKOZAT.

Apaui, Friedmann Mór nadlaci lakos által az Aradi Közlöny I. évi augusztus 28-i számában közzétett óvásra kijelentem, hogy az aradi törvényszéknél vezetett kereskedelmi cégjegyzékből bárki meggyőződhet arról, hogy a Friedmann Mór és Fiai nadlaci és pecicai baromfiexport cégnek tagja vagyok. A felelősségvállalásra pedig annál kevésbé van szükségem, mert a Pecicán levő hűtőház és baromfi-telep a telekkönyvben egynegyed részben az én nevemen áll, tehát elég garanciát nyújt.

A közzétett óvás hátterében egy családi vonatkozású ügy szerepel, melyet — általánosan ismert lévén — szükségtelemnek tartok itt elmondani.

Friedmann Ferenc.
Nadlac — Pecica.

4582

Domán Sándorné, Domán Mátyásné (Szeged), Dr. Révész Gézáné (Abony), Dr. Vörös László és Vörös Ernő (Nádlac) mély fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett édesanyjuk

özv. Róth Lipótné

életének 70-ik évében, kedden reggel hosszú és kínos szenvedés után meghalt.

Temetése szerdán délután 5 órakor lesz az aradi zsidó temető halottas házából.

Béke poraira! 4586

ÉRTESETÉS.

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy Aradon, Str. Marasesti (Kossuth-utca) 8. szám alatti házban

férfi ruhakészítő üzletet nyitottam, ahol a legdivatosabb ruhákat, felöltőket, valamint javításokat, átalakításokat a legolcsóbb árréért elkészítem.

Szives pártfogást kér:

4486

Szuperits Ferenc férfiszabó.

A kereskedelem alapja

a hirdetés, mely nélkül nincs forgalom, nincs piac és nincs pénz. A hirdetés összekötő kapocs a kereskedő és a közönség között. A kereskedő a hirdetés által tartja fenn az összeköttetést a vevővel, mert a közönség ahhoz megy vásárolni, akinek a hirdetését olvassa. A kereskedőnek azonban jól kell megválasztani azt az organumot, ahol hirdet. Erre a legalkalmasabb a 42 év óta fennálló

Aradi Közlöny.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 6 Lei, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdésközlőkre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

KERESEK mérlegképes könyvelőt, kvári üzemi részére, német, román, magyar levelezést értő, gépirás is kívánatik. 30-40 éves korban levők reflektálhatnak. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4571

RETUSÓR — elsőrendű — sürgősen kerestetik Huszthiv Zoltán műtermébe Cerei (Nagykároly.) 4572

MINDENES főzőnőt keresek. Jelentkezni Gellor ékszerésznél, Bulv. Regina Maria No. 24. 4576

SZAKÁCSNÓ ÉS EGY SZOBALÉNY pusztára kerestetik. Cím Rudolf Mosse hirdetőiroda. 10433

SZORGALMAS, megbízható mindenes, aki jól főzni tud, jó fizetéssel azonnal felvétetik. Str. Ep. Radu (Magyar-u.) 7. 4585

LAKÁS.

HAT szoba, előszobás, földszintes lakás november 1-re kiadó. Berán Béla, Str. D. Greceanu No. 5. (Perényi-u.) 4563

KÜLÖNBEJÁRATU elegáns butorozott szoba kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4573

NAGY szoba, nagy konyha és spaiz, villany és vízvezeték, butorral együtt szeptember 15-ikére átadó. Str. Cercetasilor (Szt. Pál-utca) 10. 4584

VÉTEL ÉS ELADÁS.

FÉRFI TELIKABÁTOK, férfi öltönyök, női és férfi bundák, szőnyegek, asztalok, székek, hintaszékek, íróasztalok, ebédlő asztalok, kávéasztalok, szalonok, antik butorok, lenvászon női ingek, asztalműk, storeok, függönyök, gyermekkoscsik, virágállvány, női nyereg, porcellánok, virágállvány, fotelok, íródal szekrények, utazó bőröndök, vitrintárgyak, stb. eladók. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

ANTIK és modern butorokat, műtárakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfiruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóiban. 4570

ÜZLETEK.

JÓFORGALMU biztos existenciát nyújtó, bányai épületüzlet sürgős átvételéhez társ kerestetik. Komoly érdeklődők közölik címüket. „Lei 500.000” jelzésre Rudolf Mosseval Arad. 10433

KIADÓ népszerű lakással, istállóval. Arad, Calea Bihorului 32. 4580

Mielőtt kályhaszükségetét beszerezné tekintse meg ahol „PUCHER” cserépkályhák raktárat Arad, Bul. Reg. Ferd 63/65 (Dengli-ház), és taksaréktűzhelyek leszállított áron szereshetők be. Átrekások, javítások, falburkolások és minden a szakmába vágó dolgok a legpontosabban végeztetnek. Szives pártfogást kér. SZEPP ANTAL kályhászmeister

FORGALMAS helyen kisebb üzlethelyiség berendezéssel olcsón átadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4569

BELVÁROSBAN keresek berendezett irodahelyiséget közvetlen uriszobával vagy enélkül. Címeket Löbl hírlapirodába. 4581

INGATLAN.

ELADÓ 23 kat. hold föld 300.000 lejtért. Aradtól 14 kilométer. Arad, Calea Bihorului 32. 4579

Nagyon jó helyen levő belvárosi telek

222 m² terület, alkalmi áron eladó. Kizárólagos megbízott: Györfy „Mures” Irodája Strada Unirei 13. 15297

ELLÁTÁS.

FELTÉTLEN intelligens családnál teljes ellátást nyerhet két diákfiú vagy leány. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4575

KÉT iskolás gyermekfiú, vagy leány teljes ellátást nyerhet egyedülálló uriaszonynál. Str. Consistoriului 22. emelet. 10433

Mész, cement,

faszén, csomagolt faszén, kátrány-papír, aprított tűzifa leszállított áron Kneffel Károly és fia cégnél.

Uzr. Leányinternátus

rujonnan átalakított felvez bennlakó tanulókat, előkészít javító- és magánvizsgákra. Prospektussal készséggel szolgál Internatul p. fete evrei Arad, Popa I. Russu 3. 4148

Bankkölcsonöket

házakra, földekre, vagy egyéb ingatlanokra, 10,000 lejtől, 1 millió lejtől betáblázás mellett folyósítottok HAASZ ALBERT Irodája Arad, Str. Eminescu (Deak Ferenc-u.) 12. sz.

Egy amerikai „OASE” 6 füléses prima

tura autó

majdnem új, Orcifalván 1927. évi szeptember hó 8-án d. e. 11 órakor nyilvános árverésen lesz eladva.

Érdeklődni lehet az Orcifalvi Hitelbanknál Orcifalván

Makulatura.

tiszta lappéldányok csomagolásra 5 kgr.-os kötegekben kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

VIZUMOK követségeknél **!! Kunstler-vizumiroda !!** Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintéz. Utlevélhosszabítások, C.F.R. bérletek Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dácia szállóval szemben.